

Бурят-Монголо ҮНЭН

КП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (1-дехи нюур).

Р. Цыбиков. — Үбнэ хурялгыг түгэс бэлдхэлтэйгээр угтах (1-дехи нюур).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ. Колхозуудай нинтын зөөрине наринаар сахиха (2-дохи нюур).

М. Луценко. — Үбнэ хурялгыг богони болзор соо, гээлтэгүйгөөр үнгэргэхэ (2-3-дахи нюуруудта).

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДААНУУДНАА (2-дохи нюур).

Г. Бадмаев. — Абаһан уялгата дүүргэхэдн (3-дахи нюур).

Д. Мясников. — Ажыхын шухала зорилго (3-дахи нюур).

Гунга Чимитов. — Баян дэлгэр нютагнай (шүлэгүүд) (3-дахи нюур).

Корейдэхн событинууд (4-дахи нюур).

Риджуэйи ерэфэндэ эсэргүү протестнууд Италиа болоно (4-дахи нюур).

ТАРЯНАЙ УРГАСЫЕ ҺАЙНААР ХАРУУНАЛХА

Парти, правительствын саг үр-
жын туһаламжын ашаар манай
публикын колхозууд хабарай по-
рой хүдэлмэриние гол түлээ агро-
техническэ болзор соо дүүргэһэн
на. Колхозно таряашадай, ма-
шино-тракторна станцинуудай хү-
мэрлэлгшэдэй энэ хабар орол-
той һайнаар ажаллаһанай ашаар
республикын олонхи айма-
гта таряанай һайн ургаса урга-
байна. Гэхэ зуура, таряа та-
дх, хойноһоон харууналаагүй
на, һайн ургаса абтадаггүйн мэ-
нэжэ. Тиймэнэ таряанай ургасые
харууналха гэшэ баян ургаса аба-
аргануудай нэгэнини болоно.

Таряанай ургасые һайнаар ха-
рууналха гэшэ хабарай тарилгын
хүмэрлэлгшэд адли шухала хэрэг
на. Юб гэхэдэ, агротехническэ
апарто һайн шанартайгаар та-
дх хээд байхада, ургасын хой-
но харууналга, хурялг хойр-
бан ургаса абаха ябадал сэхэ
хүдэлмэриние баян ургаса аба-
аргануудай нэгэнини болоно.

Таряанай ургасые һайнаар ха-
рууналга, ургалан буртаг үбнэ саг
хүмэрлэлгшэд адли шухала хэрэг
на. Юб гэхэдэ, агротехническэ
апарто һайн шанартайгаар та-
дх хээд байхада, ургасын хой-
но харууналга, хурялг хойр-
бан ургаса абаха ябадал сэхэ
хүдэлмэриние баян ургаса аба-
аргануудай нэгэнини болоно.

Таряанай ургасые һайнаар ха-
рууналга, ургалан буртаг үбнэ саг
хүмэрлэлгшэд адли шухала хэрэг
на. Юб гэхэдэ, агротехническэ
апарто һайн шанартайгаар та-
дх хээд байхада, ургасын хой-
но харууналга, хурялг хойр-
бан ургаса абаха ябадал сэхэ
хүдэлмэриние баян ургаса аба-
аргануудай нэгэнини болоно.

Таряанай ургасые һайнаар ха-
рууналга, ургалан буртаг үбнэ саг
хүмэрлэлгшэд адли шухала хэрэг
на. Юб гэхэдэ, агротехническэ
апарто һайн шанартайгаар та-
дх хээд байхада, ургасын хой-
но харууналга, хурялг хойр-
бан ургаса абаха ябадал сэхэ
хүдэлмэриние баян ургаса аба-
аргануудай нэгэнини болоно.

Таряанай ургасые һайнаар ха-
рууналга, ургалан буртаг үбнэ саг
хүмэрлэлгшэд адли шухала хэрэг
на. Юб гэхэдэ, агротехническэ
апарто һайн шанартайгаар та-
дх хээд байхада, ургасын хой-
но харууналга, хурялг хойр-
бан ургаса абаха ябадал сэхэ
хүдэлмэриние баян ургаса аба-
аргануудай нэгэнини болоно.

Таряанай ургасые һайнаар ха-
рууналга, ургалан буртаг үбнэ саг
хүмэрлэлгшэд адли шухала хэрэг
на. Юб гэхэдэ, агротехническэ
апарто һайн шанартайгаар та-
дх хээд байхада, ургасын хой-
но харууналга, хурялг хойр-
бан ургаса абаха ябадал сэхэ
хүдэлмэриние баян ургаса аба-
аргануудай нэгэнини болоно.

Таряанай ургасые һайнаар ха-
рууналга, ургалан буртаг үбнэ саг
хүмэрлэлгшэд адли шухала хэрэг
на. Юб гэхэдэ, агротехническэ
апарто һайн шанартайгаар та-
дх хээд байхада, ургасын хой-
но харууналга, хурялг хойр-
бан ургаса абаха ябадал сэхэ
хүдэлмэриние баян ургаса аба-
аргануудай нэгэнини болоно.

Таряанай ургасые һайнаар ха-
рууналга, ургалан буртаг үбнэ саг
хүмэрлэлгшэд адли шухала хэрэг
на. Юб гэхэдэ, агротехническэ
апарто һайн шанартайгаар та-
дх хээд байхада, ургасын хой-
но харууналга, хурялг хойр-
бан ургаса абаха ябадал сэхэ
хүдэлмэриние баян ургаса аба-
аргануудай нэгэнини болоно.

Үшөөтэй колхозой зарим газар-
нуудта буртаг үбнэ ургажа байна.
Гэбшье, энэ колхозой түрүүлэгшэ
нүхэр Мункуев ямаршье хэмжээ
абаагүй һайнаар.

Энэ юун дээрһээ болоноб гэхэ-
дэ, эдэ аймагуудай олон колхозууд-
дай, МТС-үүдэй хүтэлбэрлэгшэд,
хүдөө ажыхын органоуд, тэднэй
агрономууд баян ургасын түлээ
саг үргэлжэ тэмсэдэггүй, тарил-
га дүүргээл наа, өөһдөнгөө
хэрэгшье эсэслэбди гэжэ бодолог
байна. Мүн республикын Хүдөө
ажыхын министерство таряанай
ургасые харууналха хүдэлмэри саг
соонь эхлэхэ тухай нютагуудтах
хүдөө ажыхын органоуднаа ша-
нга эрилтэ хээгүй гэжэ сэхэ тэмдэг-
лэхэ хэрэгтэй.

Таряанай ургасые харууналгын
хүдэлмэри хаа хаанагүй дары
эхилхэ, түбхын түрүүн буртаг үбнэ-
нэй ургаланай эргээрнэ 2—3 удаа
түүжэ хаяха, зүгөөр таряанай
эсэлхэнэ урид энэ хүдэлмэри
дүүргэхэ хэрэгтэй. Мүн нютагай
болон минеральна үтэгжүүлгэнүү-
дээр таряанда тэжээл үгэхэ, нэмэлт
үрэгжүүлгэ хээхэ гэхэ мэтын хүд-
элмэри ябуулха хэрэгтэй. Илан-
гала үрһэнэй участогуудай ургасые
һайнаар харууналха шухала.

Пропашной бүхы культурануудай
ургасые тэрэшлэн һайнаар харуу-
налха хэрэгтэй. Эдэ культурануудай
бултайжа байха үеднэ шоройнө
бамбайлгаша, һүүлээрнэ руд хоор-
ондын элдүүлгэ хээхэ хэрэгтэй.
Энэ хүдэлмэри хээхэ гэхэн тусгаар
садово-огородно тракторнууд (СОТ)
22 МТС-үүдэ бий, тээ энэ маши-
ннууд мийл хэбтэжэ байна. МТС-
үүдэй хүтэлбэрлэгшэд эдэ маши-
ннуудые ябуулжа, овошной, про-
пашной культурануудай руд хоор-
ондын элдүүлгэ хээхэ ёһотой.

Таряанай ургасые харууналга
хадаа хүдөө ажыхын культуранууд-
дай баян ургаса абаха шухала арга
мүн. Тиймэнэ тарилгын участок
бүхэнэй ургасые харууналха түсэб
хараалха хэрэгтэй.

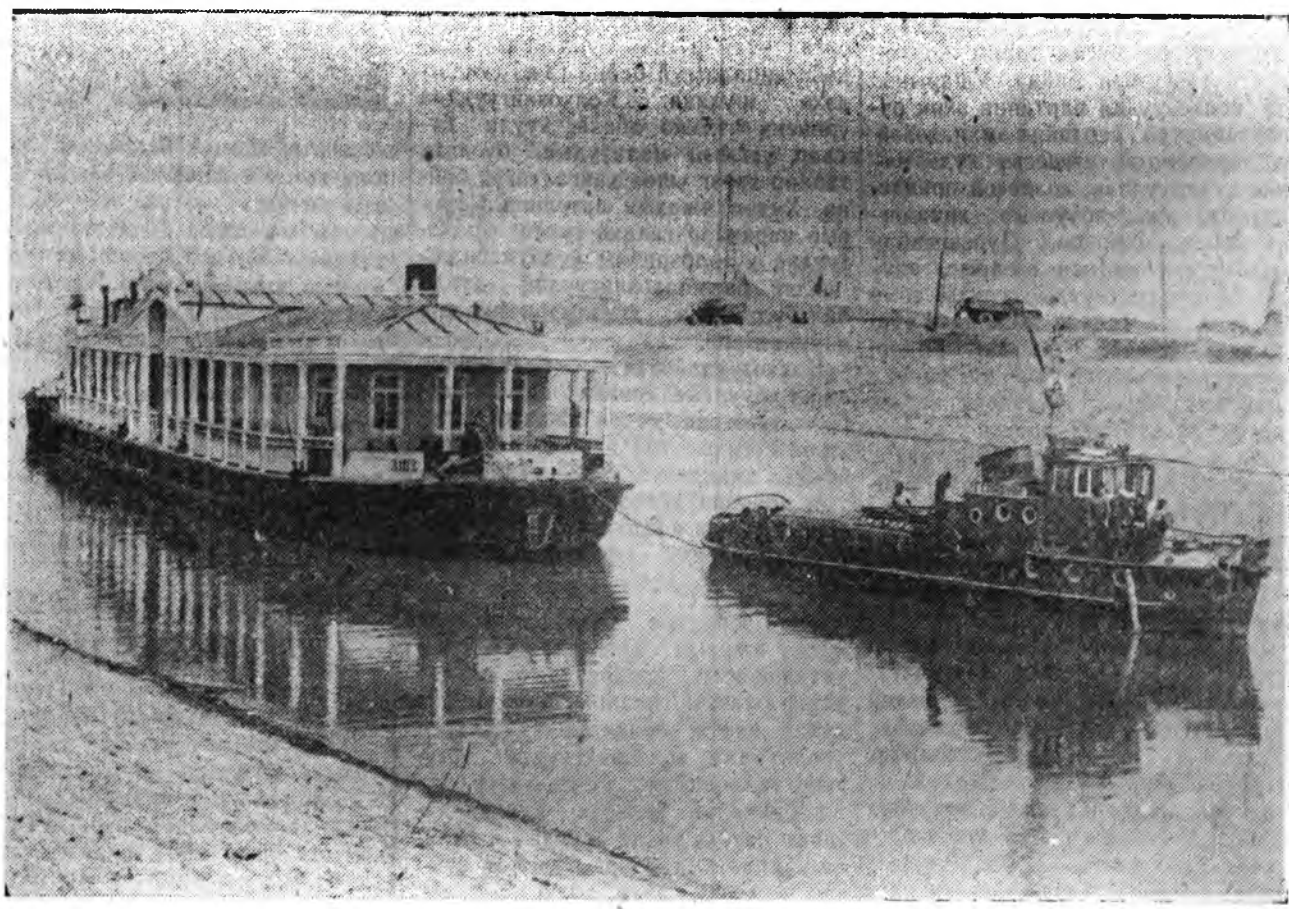
Энэ хүдэлмэрид агрономууд ехэ
үүргэ дүүргэхэ байна. Таряанай
ургасын ямар байһые агрономууд
ходо шалгажа байха, ургасын хой-
но харууналха хүдэлмэриние уда-
рихаа уялгатай. Агробиологическа
наукын туйлалтануудые, түрүүлү-
лэй дүй дүршэлые энэ хүдэлмэри-
д нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй.

Ургасые харууналга эмхидхэхэ
гэшэ хүдөө ажыхын органоудай,
МТС-үүдэй болон колхозуудай шу-
хала зорилго мүн. Энэ хүдэлмэри-
д хүрэхэ тоонхой колхознигуудые
томилхо хэрэгтэй. Мүн хүдөөгэй
комсомольско-организацинууд ха-
даа колхозуудай правленинуудт
туһаламжа үзүүлхэ, хурагша-
нар болон залуушуулые таряанай
үбнэ түгүлгэдэ олоор хабаадуулха
зэргэтэй.

Колхозуудай правленинууд, пар-
тийна организацинууд энэ хүдэлмэ-
рид ябатшадай ажал зүбөөр эм-
хидхэхэ, поли бүхэнэй ургасын жэ-
шгээр харууна эмхидхэхэ уялга-
тай.

Нютагуудтах партийна, совет-
ска, хүдөө ажыхын органоуд, МТС-
үүдэй дирекцинууд, колхозуудай
правленинууд энэ хүдэлмэрид саг
үргэлжын анхарал табиha ёһотой.

Түрэл орон доторнай



Волго-Донской канал. Ростовһоо Цимлянскый гэжэ порт хүрэтэр түрүүшын рёйс хэйи «Славный» гэжэ теплоход
Цимлянска далайга «Кривская» пристаньга дебаркадер шэрээжэ ябана.

Волго-Донской барилгашад 10 миллион тонно ашаа абаба

КАЛАЧ-НА-ДОНУ (Сталинград-
ска область), июнин 18. (ТАСС).
Оронэй заха хизаар бүриһөө Волго-
Донской каналай барилгада түмэр
замуудаар ашаанууд ерөжэ байна.

Мүнөө скульптурууд, барелье-
фыд, гобелтын түмэр решетоноуд
ба олон бусад зүйлүүд энэ аса-
раглана. Барилгын эхилһэнһээ
хойшо агууехэ энэ барилгада 10
миллион тонно элдэб ашаа асараг-
даба. Түхөөрэлгэ ба барилгын ма-
териалууд таһаралтаггүйгөөр ерөжэ
үргэлжэлһөөр.

Үнээн бүриһөө 3 мянган литр һу наана

Нэгэдхн кварталда һу наалгаар
түрүү һуури эзэлһэн Калининград-
ска госплемтрестын № 144 совхо-
зой коллектив хойрдохн кварталда
шэнэ амжалта туйлаа.

Малшад хахад жэлэйнгээ уялгые
18 үдэр урид дүүргээ. Үнээн бүри-
һөө 6 һара соо 2410 литр һу наана
даалгабаритай байһан аад, 3 мян-
ган литр һу наана.

Һу ехээр наалга хадаа малые
һайнаар харууналһанай, өлбөг тэ-
жээтээр хангаһанай ашаар туйла-
даа.

(ТАСС).

Агууехэ барилга дээрэхи холбоон

ТАХИА-ТАШ, июнин 18.
(ТАСС). Научна олон экспедици-
нууд, шэнжэлэгшэдэй отрядууд
каракумса үргэн ехэ талада хүд-
элмэрилнэ. Тахиа-Таш гэжэ эр-
лүү город байдга барилгын уп-
равлени тэднэй хүдэлмэрини дүн-
гүүдые яаралтайгаар хүлээнэ.

Каналай трассын бүхы районууд-
тай таһаралтаггүй холбоо хангахын
тула Тахиа-Таша радиостанци ба-
ригдаа. Управлениин ба холын
участогуудай хоорондо телефонно

холбооны столбнууд олон арбаад
километр татагдаба.

Радиоһоо гадна, Тахиа-Таш теле-
фоноор ба телеграфар Казанджик-
тай, Ташауэтай ба Ясхантай холбог-
дох юм. Тахиа-Ташаа Кара-Таш
хүрэтэр Аму-Дарьягай оёроор ка-
бель татаха бэлдхэл хэдэнэ. Ба-
рилгашада ехэ зохистой телефонно
нүүдэл станцинууд хэгдэжэ байна.

«Тахиа-Таш хэлэнэ», «Узбой хэ-
лэнэ», «Казанджик хэлэнэ» гэхэн
шэнэ нэрэнүүд эфиртэ соностохонь
ойртоо.

Эрхим шанарай 400 бригада

ЛЕНИНГРАД, июнин 19.
(ТАСС). Городой барилгашад гэр
байра барилгын шанар дээршлэгшэ
хын түлөө мүрсэнэ. Шулушадай,
штукатурнуудай, малярнуудай,
дархашуудай 1500 гаран бригада-
нууд эрхим шанарай коллективүү-
дэй хүндэт нэрээрэгэ олохын тү-
лөө тэмсэнэ.

Шулушар Сергей Громовой бри-
гада киевскы шулушан И. Рахмани-
най методээр хана табидга бэллоо.
Нормоёо 170 процент дүүргэжэ,
барилгашад хүдэлмэриэ иматга эр-
хим сэгнэлтэйгээр тушаана. Эр-
хим шанарай бригадын нэрээрэгэ

С. Громовой бригадада 3 дахинаа
олгогдоно.

Штукатурнууд И. Карпов, А. Пет-
ров, З. Сафин гэгшэдэй бригада-
нууд городой барилганууд дээрэ
амжалтатайгаар ажаллажа байна.
Тэднэр ажалай бүтээсэ ехээр дээр-
шлүүлээ, хүдэлмэрини шанарые
һайжаруулаа.

Үсгэлдэр коммунальна гэр-бай-
рын хүдэлмэришэдэй профсоюзай
обком мүрсөөнэй дүнгүүдые гар-
гаа, һүүлэй һарада ленинградска
барилгашадай 400 коллективүүд
эрхим шанарай бригадануудай нэ-
рээрэгэдэ хүртэбэ.

Ломоносовско шакгуудай лауреадууд

1952 оной ломоносовско шакгуу-
дые барюулгада зориулагданан
эрлэмтэдэй соведэй заседани МГУ-
гэй зоологическа ехэ аудитори соо
июнин 16-да болоно.

Апрель, май һарануудта заншал-
та «Ломоносовско уншалганууд»
болоһон байгаа. Профессорнууд,
багшанар болон аспирантууд уни-
верситэдэй хүдэлмэрилэгшэдэй бэ-
шлэн 50 гаран научна зохёолнуу-
дые зүбшэн хэлсэһэн байна. «Бе-
логуудай бэе бодосо, шүнгэн зүйл-
нүүдые андалдалга ба нервнэ ре-
гуляци» гэхэн зохёолой түлөө СССР-
эй Наукануудай академини гэшүүн-
корреспондент, МГУ-гэй ан амта-
дай физиологин кафедрис даагша
Х. С. Коштыянда нэгэдхн шан
олгогдоно. «Хятада шэнэ демо-
кратинн культурын түлөө Лу Си-
пини тэмсэл» гэхэн шэнжэлгын ас-
тор—Зүүн зүгэй хэлэнүүдэй ка-
федрис даагша доцент Л. Д. Позд-
неевада хоёрдохн шан олгогдоно.

Университэдэй ректор академик
И. Г. Петровский заседани нээбэ.
Жэтэй турша соо МГУ-гэй коллек-
тивэй хэһэн научна хүдэлмэриние
хаража үзэдэг «Ломоносовско ун-
шалганууд» хадаа 8 дахинаа болоо
гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Научна хүд-
элмэридэ амжалтанууды туйла-
һантайн дашарамдуулан ломоно-
совско шакгуудай шэнэ лауреадуу-
дые нүхэр Петровский амарлаа.

Х. С. Коштыянд ба Л. Д. Позд-
неева гэгшэд олон хүнэй сулгар-
һан аудитори соо өөһдөнгөө зох-
ёолнуудые уншаба. Удаань ломо-
носовско шакгуудай лауреадуудай
дипломууд тэдэндэ барюулаглаа.

(ТАСС).

Г. Журавлев—колхознигуудай дунда шатараар СССР-эй чемпион болобо

Москвада түмэрэмшадый күдэ-
турын Центральна байшанда кол-
хознигуудай шатарай Бүхесоюзна
4-дехи турнирай һүүлшын мүры-
сөөн дүүрбэбэ.

Уридшалан болоһон шатарай
наадалгада олон зуун мянган кол-
хозно шатараш хабаадаа. Союзна
республикануудай турнируудта
илагшад эсэсэй нааданда хабаада-
һан байна.

Абажа болохо 17 очкоһоо 14,5 оч-
ко абаһан мастерай кандидат Григорий
Журавлев (РСФСР-эй Кали-
нинска область) нэгэдхн һуури
эзэлһэн ба 1952 ондо колхознигуу-
дай дунда шатараар СССР-эй че-
мпиион нэрээрэгэдэ хүртэлэн байна.

(ТАСС).

Үбнэ хурялгыг түгэс бэлдхэлтэйгээр угтах

Үбнэ хурялга эхилтэр хэдхэн
хонот үлэбэ. Гэбшье, Зэдын айма-
гай колхозууд болон МТС-үүд нин-
тын малажалые үбнэ тэжээлээр
хангаха хүдэлмэриние бүрин түгэс
бэлдхэлтэйгээр угтахын түлөө
ёһотойгоор тэмсэһэгүй. 1951 ондо
туса аймагай олонхи колхозууд бэ-
лэдхэл муутай байһан дээрһээ
үбнэ хурялгын хүдэлмэриние орой
намар болотор унжагайруулан,
зарим сабшалангайнаа газарнуу-
дые минн орхижорхиһон байха юм.
Мүн үбнэ хуряаха, силос дараха тү-
нхэр түсэб дүүргэдэггүй һэн.
Энэһээ боложо 1951—1952 онууд-
дай үбэлжэлгын үедэ нинтын мал
олоор гарзалаа, малажалай ашаг
шэмые дээршлүүлхэ түсэб дүүргэ-
дэггүй. Тээд колхозуудай болон
МТС-үүдэй, АСХО-гэй хүтэлбэри-
лэгшэд үнгэрэгшэ жэлэй алдуунуу-
дые дабтайаар. Хүдөө ажыхын ма-
шинануудые болон жэжэ ээр зэм-
сэгүүдые заһабарилха, трактораар
хурагдаха газарые сээрлэхэ, тэ-
жээлэй культурануудые тариха хүд-
элмэри аймаг дотор тэсэһэгүй-
гөөр унжагайна.

Гэгээтын сомоной Сталинай нэ-
рээрэмжэтэ колхоздо (правлениин
түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Вампилов, пар-
тийна эхин организациини секретарь
нүхэр Ошечков) үнгэрэгшэ 1951
ондо наамхай үнээн бүриһөө миинд
325 литр һу наагаа, Үбнэ тэжээл-
лээр дутамаг байһан дээрһээ 42
толгой эбэрт мал, 72 толгой хо-
нид, 8 морид гарзалаа юм. Сабша-
лангай газар дээрэ агротехническэ
хүдэлмэри муугаар ябуулагданан,
үбнэ хурялгын эхн журамгүйг-
өөр үнгэрэгшэһэнөө шалтагаан-
дан, тус колхоздо түсбөөрөө 8000
центнерэй орондо, үнгэрэгшэ жэлдэ
миинд 2600 центнер үбнэ хурялгын
хангаха хүдэлмэриние бүрин түгэс
бэлдхэлтэйгээр угтахын түлөө
ёһотойгоор тэмсэһэгүй. 1951 ондо
туса аймагай олонхи колхозууд бэ-
лэдхэл муутай байһан дээрһээ
үбнэ хурялгын хүдэлмэриние орой
намар болотор унжагайруулан,
зарим сабшалангайнаа газарнуу-
дые минн орхижорхиһон байха юм.
Мүн үбнэ хуряаха, силос дараха тү-
нхэр түсэб дүүргэдэггүй һэн.
Энэһээ боложо 1951—1952 онууд-
дай үбэлжэлгын үедэ нинтын мал
олоор гарзалаа, малажалай ашаг
шэмые дээршлүүлхэ түсэб дүүргэ-
дэггүй. Тээд колхозуудай болон
МТС-үүдэй, АСХО-гэй хүтэлбэри-
лэгшэд үнгэрэгшэ жэлэй алдуунуу-
дые дабтайаар. Хүдөө ажыхын ма-
шинануудые болон жэжэ ээр зэм-
сэгүүдые заһабарилха, трактораар
хурагдаха газарые сээрлэхэ, тэ-
жээлэй культурануудые тариха хүд-
элмэри аймаг дотор тэсэһэгүй-
гөөр унжагайна.

Гэгээтын сомоной Сталинай нэ-
рээрэмжэтэ колхоздо (правлениин
түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Вампилов, пар-
тийна эхин организациини секретарь
нүхэр Ошечков) үнгэрэгшэ 1951
ондо наамхай үнээн бүриһөө миинд
325 литр һу наагаа, Үбнэ тэжээл-
лээр дутамаг байһан дээрһээ 42
толгой эбэрт мал, 72 толгой хо-
нид, 8 морид гарзалаа юм. Сабша-
лангай газар дээрэ агротехническэ
хүдэлмэри муугаар ябуулагданан,
үбнэ хурялгын эхн журамгүйг-
өөр үнгэрэгшэһэнөө шалтагаан-
дан, тус колхоздо түсбөөрөө 8000
центнерэй орондо, үнгэрэгшэ жэлдэ
миинд 2600 центнер үбнэ хурялгын
хангаха хүдэлмэриние бүрин түгэс
бэлдхэлтэйгээр угтахын түлөө
ёһотойгоор тэмсэһэгүй. 1951 ондо
туса аймагай олонхи колхозууд бэ-
лэдхэл муутай байһан дээрһээ
үбнэ хурялгын хүдэлмэриние орой
намар болотор унжагайруулан,
зарим сабшалангайнаа газарнуу-
дые минн орхижорхиһон байха юм.
Мүн үбнэ хуряаха, силос дараха тү-
нхэр түсэб дүүргэдэггүй һэн.
Энэһээ боложо 1951—1952 онууд-
дай үбэлжэлгын үедэ нинтын мал
олоор гарзалаа, малажалай ашаг
шэмые дээршлүүлхэ түсэб дүүргэ-
дэггүй. Тээд колхозуудай болон
МТС-үүдэй, АСХО-гэй хүтэлбэри-
лэгшэд үнгэрэгшэ жэлэй алдуунуу-
дые дабтайаар. Хүдөө ажыхын ма-
шинануудые болон жэжэ ээр зэм-
сэгүүдые заһабарилха, трактораар
хурагдаха газарые сээрлэхэ, тэ-
жээлэй культурануудые тариха хүд-
элмэри аймаг дотор тэсэһэгүй-
гөөр унжагайна.

ганизациини секретарь нүхэр Гал-
данова) нинтын адуу малда хүрэхэ
тэжээлэй база байгуулха хүдэлмэ-
ри бүриһые һулаар ябуулагдана.
Эндэ зёлёно тариха 600 гектар га-
зарай миинд 300-ниин элдүүлэгшэ
дээ. Мүн олон жэлэй ногооной үр-
һэнэй дутамаг дээрһээ нэгшлөө
гектар таридаагүй, үбнэ хурялгын
машинанууд болон аса тармуур
гэхэ мэтын шухала хэрэгшлүүлгэ
үшөө заһабарилдаагүй. Гэбшье
хэ дутамаг дархашуул очлоо
ажалда хабаадуулагданхай. Гаина
мориин 2 косилкын ба 2 тармуурай
запасной частьнууд мүнөө хүрэт-
эр «Сельхознабта» хэбтэжэ бай-
на, мориин зэр зэмсэг, бүхэл
шэрэхэ аргамжа, үбнэ хурялгын
машинануудта түрхихэ материал
ехэ дутамаг. Машинаар хураг-
даха сабшалангай газарай миинд
810 гектар талмайны модо зу-
луунһаа сээрлэгдээ, силосэй шар-
пын нүхэнүүд даалгагдажа үгтөө-
гүй һандархай байбашье, огто
заһабарилдаганагүй. Тэрэһэлэн
хүүгэдэй эхэнэрүүдые үбнэ ху-
рялгада хабаадуулха хүдэлмэри
бүри ябуулагданагүй. Хүүгэдэй
ясли тогтоохо ябадал тоологгүй
баримтанууд эндэ үзэгдэнэ. Тээд
колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мун-
куев үбнэ хурялгада бэлдхэл
хэлэй хүдэлмэриние эмхидхэхын
орондо архидажа ябадаг заншал-
тай. Мүн партийна эхин орга-
низаци (секретарини нүхэр Галда-
нова) ямаршье хэмжээ абаһагүй.
Эртын силосовани эхилтэ, набиһа-
та тэжээл бэлдхэхэ сагай боло-
бошье һанэ, нүхэр Галданова

гэртээ һанаа амархан һуудаг, үбнэ
хурялгада бэлдхэлэй хүдэлмэрини
ехээр наатажа байбашье һанэ,
энээн тушаа хамаарадаггүй. Га-
дина, тус партийна организациини
коммунистууд даалгабарита учас-
тогууд дээрээ нинтэ-политическэ
хүдэлмэри тон хангалтаггүйгөөр
ябуулна, үбнэ хурялгада колхоз-
нигуудые үргэнөөр элсүүлхын хой-
ноһоо оролдоногүй.

Тэрэһэлэн, Кировэй нэрэмжэтэ
колхоздо (правлениин түрүүлэгшэ
нүхэр Лайдапов, партийна эхин ор-
ганизациини секретарь нүхэр Очи-
ров) үбнэ хурялгын машинанууд
заһабарилдаганагүй. Эндэ бригада-
нуудай состав үшөө тодорхойлог-
доогүй, силоснэ нүхэнүүдые заһаба-
рилга эхилэгдэггүй. Мүн үбнэ
хурялгын түсэб ба график мүнөө
хүрэтэр зохёогдоногүй. Тээд дурсаг-
данан колхозой хүтэлбэрлэгшэд
үбнэ хурялгада бэлдхэлэй хүдэл-

ПАРТИНА АЖАЙДАЛ

Колхозуудай ниитын зөөриие наринаар сахиha

Колхозно байгуулалтыг тогтоолго ба бэхжүүлгэ хадаа большевистскэ партиин, бүхы советскэ арадай асар ие хэ туйлтануудай нэгэн мүн. Колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдэ эмхидхэнэй ашаар манай оройной хүдөө ажыхы хүгжэн хал-баржа, дэлхэй дээрэ эгээн томо ба механизированнэ хүдөө ажыхы болоно байна. Колхозно ажыхы хадаа капиталистическэ хүдөө ажыхы-да орходоо булжо найн байһанаа элитээр харуулаа.

Хүдөө ажыхын артелиин Устав манай колхозуудай ажабайдалай үндэһэн хуули мүн. Нүхэр Сталиной ударидалгаар зохёогдож, колхоз-нигууд-ударнигуудай Бүхэсоюзн хойрдоо сүезд дээрэ баталан абтаһан тус Устав колхозуудыг эмхидхэлэй-ажыхын талаарнь бэхжүүлгэ, ниитын ажыхы хүгжөөн дэбжүүлгэ ба колхознигуудай материальна тэнгилэн байдалыг дээшлүүлгэ хэмжээнүүдэ тодорхойл-шон байха юм. Энэ хадаа деревни-лэхи социалистическэ үйлдэбэрин аргануудыг ба колхозно ажабайдал-дай социалистическэ принципүүдэ батадхаһан байна.

Уставай удхашанар тухай нүхэр Сталин ингэжэ хэлээ нэн: «Бидэнэр Таанадай хуули бэшжэ байнада. Устав хадаа деревнидэ шэнэ об-щество байгуулаха дээдэ хуули, үн-дэһэн хуули мүн». Манай колхозно таряашад Сталинска Уставай ёһоор ажажуужа ба хүдэлмэрилжэ, соци-алистическэ хүдөө ажыхы хүгжөөн талаар шэнэ шэнэ амжалтануудыг туйлана.

Хүдөө ажыхын артелиин Уста-вы наринаар сахихын хойноһоо ВКП(б)-эй Центральна Комитет ба СССР-эй Министруудай Совет саг үргэлжэ ажаглажа байдаг. Кол-хозууд хууль ажыхын артелиин Уставай ямараар сахигдажа байһан тухай нүхэр Сталиной дурдхалаар 1946 ондо шалгалта хэгдэһэн бай-гаа. Энэ шалгалта хадаа Уставыг бүдүүлгээр эблэһэн ба хазгай-руулан баримтануудыг элирүүлгэ нэн. Тиин СССР-эй Министруудай Совет ба ВКП(б)-эй ЦК болбол «Колхозуудта хүдөө ажыхын арте-лиин Уставыг эблэхэ ябадалнуудыг усадхаха хэмжээнүүд тухай» тог-тоол гаргаһан байгаа. Колхозно байгуулалтын талаар большевист-скэ партиин политикыг хазгайруула-һан, ленинизмдэ харша ябадалыг эрид шууд усадхагы нотагай пар-тияна ба советскэ организацинууд-та дурдхадхаһан байха юм.

Парти ба правительствын энэ тогтоолыг бэлүүлэн, Хорин айма-гай партийна эхин организацинууд колхозуудта хүдөө ажыхын арте-лиин Устав эблэһэн баримтануудыг элирүүлгэ ба усадхаха талаар горь-той хүдэлмэри хэһэн байна.

«Колхозуудта хүдөө ажыхын ар-телиин Устав эблэхэ ябадалнуудыг усадхаха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министруудай Совет ба ВКП(б)-эй Центральна Комитетдэй 1946 оной сентябрийн 19-нй тог-тоолой ямараар дүүргэгдэжэ бай-һан тухай аймагай бүхы колхозууд-та энэ жэлэй эхээр шалгалта хэг-дэһэн. Эдэ шалгалтада колхозууд-дай партийна эхин организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалса. Тигэжэ колхозно ажабайдалай хуулиг бүдүүлгээр эблэһэн баримтануудыг

гүйсдөөр элирүүлгэ арга олгоһон байха юм. Шалгалтын дүнгүүд тухай асуудал партийна эхин органи-зацинуудай суглаанууд дээрэ, ВКП(б)-гэй айкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ нэн. Энэ асуудал шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ эхэтэйгээр, идейно-политическэ үн-дэр хэмжээндэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Энээгээр дэлгэрэнгы тогтоол абтаһан байха юм.

Хүдөө ажыхын артелиин Устав эхээр эблэһэн баримтанууд «Гигант», Молотовой нэрэмжэтэ, «Путь Сталина», Сталиной нэрэмжэтэ, «Родник» ба бусад зарим колхоз-зуудта үзэгдэһэн байна. Ушарын, эдэ колхозуудай партийна эхин ор-ганизацинууд партино-эмхидхэлэй ба партино-политическэ хүдэлмэ-рини хуулуурлан, колхозой правле-нинүүдэй ажал-ябуулгыг хинадаг-гүй шахуу байшоо. Дурсагдаһан колхозуудта ниитын газарыг, адуу мал ба продуктуудыг үрхэхэ, томо малые жэжэ малаар андалдаха яба-далнууд гарадаг байгаа. Гадна, колхозуудта үрхитэй болоһон хүнүүд олон бин байгаа. Илангаяа колхоз-зуудай хүтэлбэрилгэлшэдэй зүгһөө колхознигуудта буруугаар аванс үгдэг баримтанууд үзэгдэлгэ бай-гаа. Жэһнэлхэдэ, «Гигант» колхоз-ой түрүүлэгшэ байһан Шыков, счетовод байһан Новицкий гэгшэд колхозойнгоо 50 мянган түхэр үбэршэлхэн, ниитын адуу малые хуули бусаар гаргалһан, үрхэ хүрэнгэ гутааһан байна. Энэнь тү-лөө Шыков, Новицкий гэгшэдэй хэрэг сүүдэ үгтөө. Мүн тэршэлхэн Молотовой нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэ нүхэр Бродников, партийна организацин секретарь Байбородин байһан юм) колхозни-гуудта буруугаар аванс үгдэг байһан дээрэһээ тэдэнэр эхээр үр-дэ ороһон байна.

Хорин, Курбын леспромхозууд-дай хүдэлмэрилшэдэй ба алба хааг-шадай зүгһөө колхозуудай газарнуудыг өөһэдөө мэдээлгэдэ барим-танууд элирүүлгэгээ.

Устав эблэгэ усадхаха тухай асуудалыг эдэ колхозуудай парт-организацинууд партийна суглаанууд дээрэ оройдоошье зүбшэн хэлсэ-дэггүй. энэ асуудалыг политическэ удхашанарыг тоолоогүй, шүүмж-лэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ хуулар дэлгэрүүлгэ байһанын шалгал-таар элирүүлгэдэ нэн. Дурсагда-һан партийна организацинуудай секретарнууд колхознигуудай го-модолнууд, мэдээлнүүд ба мэд-үүлгэнүүдтэ анхараала табид-даггүй байшоо. Эдэ колхозууд-та артелиин гэгшүүдэй хамтын суглаанууд үсөөн үнгэргэгдэлгэ, колхозуудта эмхидхэлэй - ажыхын талаарнь бэхжүүлгэ шухала асуу-далнууд зүбшэн хэлсэгдэггүй байһан юм.

Хүдөө ажыхын артелиин Уставыг эблэһэн баримтануудай ямараар усадхагдажа байһан тухай асуудал-нуудай партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэнхэ хойшо тиимэ баримтануудыг саг соонь элирүүл-жэ, тэрэниг усадхаха хэрэгтэй н-дээд найжаржа байһыг тэмдэглэжэ болоно. Устав эблэһэн баримтануудыг усадхаха талаар колхозуудай партийна эхин организацинууд ба правленинүүд, аймагай эмхи зурга-нууд горьтой хүдэлмэри хээ.

Эмхи зургаануудай дура зорго-роо ээлһэн ниитын газар колхоз-зуудта бусаагдаа. Колхозуудта үрхитэй хүнүүд, организацинууд ба эмхи зургаануудай тоо үсөөрөө. Колхозуудтаа үнэгүйгээр продукт-нуудыг абтаһан хүнүүд сэнгынэ хүс-элдүүлэн түлжэ үгдэһэн байна. Олонхын колхознигуудай үри нэхэжэ абтаа.

Гэхэ зуура, зарим колхозуудай партийна организацинууд ба прав-ленинүүд хүдөө ажыхын артелиин Уставыг эблэһэн баримтануудыг хүс-сэд усадхажа шаддагүй, аймагай оргонуудай зүгһөө тэдэниг хүсэ-дөөр хинадаггүй байна гэжэ тэмдэг-лэхэ шухала. Колхознигуудтаа үриень нэхэжэ абхаа, хуули буса-ар үгдэһэн малнуудыг бусааха талаар хэрэг үшөө хангалтагүй бай-на. Хүдөө ажыхын артелиин Уста-вы наринаар сахиха тухай колхоз-зуудай хүтэлбэрилхыг хүдэлмэрилгэ-шэдэй ба колхознигуудай дунда ойгууламжын хүдэлмэри хуулар ябуулагдана.

Колхозуудайнгаа правленин ажал-ябуулгыг хинаха эрхээ зү-бөөр хэрэглэн, хүдөө ажыхын арте-лиин Уставыг тоон наринаар сахиха ябадал эмхидхэхэ, колхозуудай ни-итын зөөриие хэрхээр сахин хам-гаалха гэжэ колхозно партийна ор-ганизацинуудай шухала зорилго мүн.

Энэ зорилгыг бэлүүлхын тула хүдөө ажыхын артелиин Уставай удхашанарыг, колхозуудыг эмхид-хэлэй-ажыхын талаарнь бэхжүүлгэ тухай парти, правительствын тог-тоолнуудыг колхознигуудта үргэ-нөөр тайлбарилжа үгэхэ, колхозно ажабайдалай үндэһэн хуули—Уста-выг сахиха тухай асуудал парти-на суглаанууд дээрэ холодоо зүб-шэн хэлсэжэ байха, колхознигуудай шүүмжэлхы ажагалтануудта, го-модолнууд ба мэдээлнүүдтэ анха-ралтайгаар хандаха гэжэ парт-организацинуудай уялга мүн.

Уставыг али болохоор эблэгшэд-тэй шууд тэмсэл хэжэ, колхозно байгуулалтын дайсад болоһон тэдэ-ниг шанта харуусалгада хабаа-дуулаха хэрэгтэй.

Артелиин хүтэлбэрилхын демокра-тическэ үндэһэ нууриг сахиха та-лаар ехэ хүдэлмэри ябуулаха, кол-хознигуудай хамтын суглаа саг саг-тань зарлажа, тэдэнэр дээрэ колхоз-но ажабайдалай шухала асуудал-нуудыг зүбшэн хэлсэхэ, дутуунууд-ыг шүүмжэлхэ шухала.

Колхозуудай партийна организаци-нууд хадаа артелиин Уставыг са-хиха, колхозно ниитын зөөриие хам-гаалха тухай, ажалай эмхидхэлгэ ба түлөөлэн тухай, үйлдэбэрин бригадануудыг ба фермнүүдэ бэх-жүүлгэ тухай болон бусад асуу-далнуудтаар правленин түрүүлгэ-шын ба шалгалтын комиссийн тоо-соот элидхэлнүүдэ саг сагтань шагнажа байха уялгатай.

Хүдөө ажыхын артелиин Уставыг, колхозно байгуулалтын талаар пар-ти, правительствын тогтоолнуудыг наринаар сахиха, колхозуудыг эмхидхэлэй-ажыхын талаарнь саа-шадан бэхжүүлхын тула партийна организацинууд бүхы хүсэл орол-долгоо гаргаха зорилготой.

Р. САНЖИЕВ, ВКП(б)-гэй Хорин айкомой секретарь.



Салангын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой пленумной үнөөдэй фер-миза партийна группа бин юм. Тус группа наалишадай дунда агитационно хүдэлмэри ябуудаг, социалистическэ мүрысөө эмхидхэдэ байна. Газалшадай хүдэлмэри тухай показателын доска дээрэ, ханын газетэ болох «молниуу-та» бэшгэдэжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа зүүн тэшгэ) коммунистка Ц. Чагдурова, партигруппы Ц. Цоктеева ба фермын учетчица комсомолка Ц. Балданова гэгшэд «молни» гаргажа байна.

М. Минеевой фото.

Политическэ хуралсалай зарим дүнгүүд

Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой долоон жэлэй хургуулида «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсыг» шудалха кружок эмхид-хэгдэһэн байгаа. Энэ жэлдэ тэр-рээндэ 11 багшанар хуража гараа. Идеино-политическэ талаараа тэдэ-нэй нилээд ургаһаниг тус кружок-ой дун гаргалгын заняинууд харуулаа.

Дун гаргалгын заняит дээрэ И. В. Сталиной «Диалектическэ ба историческэ материализм тухай» агууһээ зохёолоор диалекти-ческэ методэй шэнжэлнүүд тухай дэлгэрэнгы хөөрлөдөөн болоо. Энэ асуудалаар орд хэлэнэй багша Евгений Моисеевна Болотова үгэ хэлэхэ зуура, нүхэр И. В. Сталиной «Марксизм ба языковзанийн асуу-далнууд» гэһэн зохёол дотор диа-лектическэ методэ нүхэр Сталиной саашадан хүгжөөһөн тухай хөө-рлөн байна. Нүхэр Е. Болотова-гай үлүүлэр, багшанар Л. Харлова, Н. Борханова, Г. Бардуков гэгшэд үгэ хэлбэлд.

Пропагандистка Анфиса Михай-ловна Шабалова тус заняитда найнаар бэлдэхэ, тэрэниг идея-но-теоретическэ үндэр хэмжээндэ үнэгэргэжэ шадла. Пропагандистын табиган асуудалда кружогтой ху-рагшад эли тодоор харуусажа, нүхэрэй ёһоной дэлгэрэнгы хөө-рлөдөөн болоо. Тус асуудалыг үргэ-нөөр зүбшэн хэлсэжэ дүүргэһэн-нэй үлүүлэр пропагандист хадаа кружогтой хурагшад хэлэһыг тоб-шооноор согсоолоод, заняитда дүүргэбэ. Ингэжэ дун гаргалгын нүүлшын заняит үнэгэһэн байна. Булта 11 багша программа ма-териалаа найнаар ойлгоо гэжэ тэмдэглэгдээ.

Д. Замбалов, ВКП(б)-гэй айкомой пропагандист.

Аймагай газетэнүүдэй хууданууд

Мүшэр бэлдхэлгэ

эхилбэ

Ниитын адуу малай гэжээлдэ набаһата модоной мүшэр ехэ нэ-мэри боложо үгэдэг. Тиимэһээ мү-шэр бэлдхэлгыг эртэһнээ эхилжэ, шэмэтэйгээр хатаан хуража аба-ха гэжэ шухала байна. Түнхэнэй аймагай «Улаан Тооро» колхоз мү-шэр бэлдхэлгыг эхилбэ. Энэ кол-хоздо воскресник эмхидхэгдэжэ, тэрээндэ 73 хүн гараа. Тэдэнэр нэ-гэ үдэр соо 43 центнер мүшэр набаһа бэлдхэлгэ.

«Мүшэр түргэн хатахын тула-да колхознигууд 4 метр үндэртэй дүрбэн столб зоогоо. Тэдэ столб-нууд зэргэлүүлэн табиган 7—8 хургагуудаар бэхидхэгдэһэн бай-ха юм. Тэдэ хургагуудыг хоорондоо 35 сантиметр зайтайгаар хэгдэнхэй. Тэрэн дээрэ бороо ба наранһаа халхалха хушалта-тай. Тэрэн доро үбидхэн таг дээрэ хушалагдаһан мүшэр 10—12 сантиметр зузаантайгаар дэб-дигдэнэ. Захын мүшэрүүд гэм-тэхгүйн тула зуураараа газар тээшээ харуулаһан ябгалагда-на»,—гэжэ «Красное знамя» га-зетэ бэшэнэ.

Тус колхозой гэгшүүд үлүү ажал гаргахагын тула мүшэрнүүдэ боонгүй суглуулна. Тэрээлэн мү-шэрнүүдэй тэжээл найнтай байхын тула шэлбэ наринтай, наба ехэ-тэй мүшэр бэлдхэлгэ байха юм.

Ондатра баригшад

уряа

Байкало-Кударын ондатрова ажа-хын хүдэлмэрилшэдэй агууша-дай коллектив нүүлэй 4 жэл соо ондатра үсхэбэрилгэ талаар ехэ амжалта туйлаһан байна. Ганса нё-дондо жэлдэ хэлэн арбаад мянган ондатра бариха, арьһыг гүрэндөө тушааһан байха юм. Промхозой нурунуудта үсхэбэрилгэдэг он-датрануудай тоо 1951 ондо 1944 онойхиноо таа үлүүтэй дахин олон болоһоной. Мүн ондатрын бэлшэри найжаруулаха, тэдэнэй тоо олошо-руулаха талаар ехэ хүдэлмэри хэг-дэнэ.

Баяхан Кяхтын аймагай Усть-Кяхтын сомоной Соведэй сессе боло-жо, сельскэ ба сомоной Соведуудэй хоорондох социалистическэ мүрысөөний условиууд тухай БМАССР-эй Министруудай Соведэй ба гү-рэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэ-рилшэдэй профсоюзай обкомой тогтоолой хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тушаа асуудал зүбшэн хэл-сэгдэбэ.

Тус Совет хадаа аймагай түрүү сельскэ ба сомоной Соведуудэй нэ-гэниг гэжэ тоологдоно. Гэгшэнь, сомоной колхозууд эмхидхэлэй-ажыхын талаар үшөө хула байна. Калинин, Ульяновой нэрэмжэтэ колхозууд ниитын малажалыг хүт-жөөжэ гүрэнэй 1952 оной түсбэ-хангалтаггүйгээр дүүргэжэ байна. Калинин нэрэмжэтэ колхоздо түрүүлэгшэнь нүхэр Лазарев 600

Ондатрын тоо олошоруулаха, тэр-рэнэй арһа бэлдхэлгэ түсбэ дүр-гэжэ ба промхозоо эмхидхэлэй-ажы-хын талаарнь саашаань бэхжүүл-хын зорилгоор, тус коллектив та-дорхой уялгануудыг абаад, өө-дөнгөө жэлээгээр ажаллахыг Со-ветскэ Союзай бүхы ондатра бариг-шадые, үйлдэбэрин участогуудай даагшанарыг, агнуурин ажал эрх-хилэгшэдые, аппаратдай хүдэлмэ-рилшэдые ба промхозуудай агай фермнүүдэй коллективүүдэ со-циалистическэ мүрысөөндэ уриал-ба байна.

«СССР-эй Бэлдхэлэй министр-ство Байкало-Кударын ондатра баригшад үнэтэ эхилхэлгыг на-шаагаад, оройной «Заготживсыл-гой» бүхы ондатрова промхо-зуудай директорнуудтэ ба агну-урин ажал эрхилэгшэдтэ манай промхозой коллективэй үүс-дээр ажаллахыг дурдхадха бай-на» — гэжэ Байкало-Кударын ондатрова промхозой директор нүхэр Балоев ба агнуурин ажал эрхилэгшэ нүхэр Бал-лов гэгшэд өөһэдэньгэ статья бэшэһэн. Тэрэ статья «Байкальскэ колхозник» газетэ өөрыгөө хууд-нада толидбо.

Колхозой центр

болбосон түхэлтэй

болбогдоно

Республикымнай колхозуудай центр жэл эрэхэ тудам культури болбосон түхэлтэй болбогдожо бай-на. Ториин аймагай Молотовой нэрэмжэтэ томодохолон колхоз-нуудэй жэлнүүдтэ клубай, правле-нин байшангууд, колхознигуудай байрын шэнэ гэрнүүд баригдэһэн байха юм.

«Мүнөө колхознигууд уужам, с-бэр гэрнүүдтэ ажаһууна, сүмэ-тэй сагтаа хүдөөгэй библиотекэ уушалгын зал соо гу, али клуб-таа культурнаар амарна» — гэжэ «Торейский колхозник» га-зетэ бэшэһэн байна.

Тэрээлэн тус колхозой правле-ни ерөһөн айлшадай бууха гостини-ца нээбэ. Тэндэнь шэнэ оро, сиб-хэбэри бэлдхэгдэнхэй.

Д. Болдов.

Сомоной Соведэй сессе

Убһе хуряалгыг богони болзор соо, гээлтэгүйгөөр үнгэргэхэ

Убһэн хадаа бүхы малнуудай үбэлэй рашон дотор гол шухала тэжээл мүн болоно. Тиимэһээ кол-хоз бүхэндэ найн шанартай үбһе элбэгээр суглуулха гэжэ тон шу-хала байна. Найн шанартай үбһе абыхын тулада сабшалангай талмай бүхэнэй ногоо агрохими-ческэ эрхим болзор соо суглуулха, үбһе хуряалгыг сабшалангын эхилхэ-һээ хойшо 15—20 хонгоһоо орой-туулангүй дүүргэхэ шухала.

Бобово ногоонуудай бутониза-циялаха ба залаата ногоонуудай ко-лослогхо үелд ногоо хуряахада, сэг-сэлэлгын эсэстэ хуряагдаһан но-гоондо орходоо үбһэниг хойр да-хин шахуу ехэ белогтой байдаг. Оройтуулжа сабшалан ногоон ха-туу, бүдүүн, муу шанартай байдаг юм. Тэрэн дотор үнэтэ тэжээлэй зүйлнүүд—белок болон витаминууд тон бага үдэдэг.

Ногоо эртэнһээ сабшахада, хоёрдо-хёо сабшаха арга оллогой байха юм. Залаата ногоонуудай колосло-жо ба бобово ногоонуудай бутониза-циялаха байха үелд түрүүшын саб-шалга хэе наа, хоёрдохи сабшалга хээлдэ үбһэниг түрүүшын сабшала-галда адли хэмжээтэйгээр абга-даг. Ногооной сэгсгэлэһэнэй нүүлээр сабшалаһан газарыг хоёрдохёо сабшажа болохгүй шахуу юм.

Хоёрдох ба удаахи сабшалаг-чуудта үндэр ургаса абыхын тула-да түрүүшын сабшалангын нүүлээр нотагай болон минеральна үтгэ-жүүлгэнүүдээр тэжээл үгэхэ хэрэг-тэй ба эдэ участогууд дээрэ мал бэлцэжэ болохогүй. Ужэһэн шэб-

М. ЛУЦЕНКО, СССР-эй Хүдөө ажыхын министрын орлогшо

хын шүүһе, минеральна үтгэжүүлгэ-нуудыг түрүүшын сабшалангын нүүл-ээр сабшаланда хээлдэ ургасыг 2—3 дахин дээшлүүлхэ ба ногоо-ной шанарыг горьтойгоор найжа-руулаха байна.

Убһе хуряалгыг эртын, богони-хон болзор соо үнгэргэлгын амжал-та үбһе хуряалгын бүхы машина-нуудыг үндэр бүтээсэтэйгээр хэрэг-лэгдэхэ дулдыдаха байна. Тэрэнэй түлөө хүдөө ажыхын оргонууд үбһе хуряалгада колхоз, машинно-трак-торна болон специализированнэ станция бүхэнэй бэлэн болоһыг ша-лгах ёһотой. Тиихэ зуураа сено-косилкануудыг, тармурунуудыг, волокушануудыг, үбһе нүрилэлгын машинануудыг, мүн тэршэлэн үб-һе хуряалгын гар эмсэгүүдэ заха-барилгын шанар тухай онсо анха-рал хандуулаха хэрэгтэй. Тиимэ шалгалтыг райисполкомой, колхоз-зуудай, машинно-тракторна болон специализированнэ станциин түлөө-лэгшэнэрөө бүридэһэн комисси-нууд хэхэ ёһотой. Колхозуудай правленинүүд болон МТС-үүдэй ди-ректорууд машинануудыг захаба-рилгын бүхы дутагдалнуудыг зай-суулаха, дутуу машинануудыг Сель-хознабай базануудһаа абаха, мүн тэршэлэн үбһе хуряалгыг механи-зациялын тулада түхээрлэгнүүдэ—волокушануудыг, үбһе нүрилдэг

машинануудыг болон бусадые, гадна колхозуудта гар зэр эмс-сэгүүдэ бэлдэхэ уялгатай.

Колхоз болон МТС бүхэндэ үбһе хуряалгын хүдэлмэрин түсбүүдэ зохёожо, тэрэн дотор колхозууд-дай үйлдэбэрин бригадануудта бо-лон МТС-эй тракторна бригаданууд-таа даалгагдаһан үбһе хуряал-гын участогууд, ногоо хоёрдохёо сабшалга, үбһе хуряалгын бүхы машинануудыг хүсдөөр ба үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха ябадал хараалагдаха ёһотой. Машинанууд-тай хүдэлмэри часай графикай ёһоор эмхидхэгдэхэ ёһотой. Ажа-лыг эмхидхэлгын энэ түрүү метод хадаа мүнөө үеын техникыг үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха арга ол-гоно. Түсбэй ёһоор хүдэлмэрилхэ-дэ үбһе хуряалгын амжалта туй-лагдаха байһаниг харадаа аба-жа, түрүү колхозууд болон МТС-үүд үбһе хуряалгын түсбүүдэ та-бинхай. Грозинскэ областин Шел-ковскэ районы Сталиной нэрэмжэ-тэ колхозой правлеин бүхы арга боломжонуудта боложо үзөөд, хү-дөө ажыхын районно таһагай тог-тоонгоо 2300 гектар сабшалан 20 хонгоной түрхэ соо хуряаһын орон-до, 3350 гектар хуряаха гэжэ ши-лдээ. Колхозой правлеин үбһе хуряалгын хүдэлмэрин түсбэ-е баталаа. Сабшалангай талмайнууд бригадануудта даалгагдаһан, мо-рин сенокосилкануудтаар үбһе саб-шаха хүнүүд бэлдэгдэнхэй, машин-но-тракторна станцинуудай хура-һан үбһе бухаллаха ба нүрилхэ колхознигууд томилогдонхой. Най-

жаруулагдаһан сабшалангыг хоёр-дохёо сабшаха гэжэ түсбэлгдөө.

Ногоо хуряалгын поточное ме-тод хэрэглэдэг Краснодарскэ хизаа-рай Курганскакой районы Михай-ловска МТС-тэ СССР-эй Верхнев-Соведэй депутат И. Шацкий гэг-шын хүтэлбэрилдэг бригада үбһе хуряалгада найнаар бэлдээ. Убһе хуряалгын бүхы процессүүдэ — үбһе сабшалга, тармалга, бухалла-га, бухал шэрлэг болон үбһе нү-рилэлгыг механизациялаха гэжэ тус бригадын хүдэлмэрин түсбөөр хараалагдаһан. «СТЗ» гэжэ трак-торһаа ба 3 прицепной тракторна сенокосилкануудһаа бүридэһэн аг-регатдыг тус бригада үбһе сабша-хаар бэлдээ. Убһе тармахын тула-да тракторна тармурууд, тиихэдэ бухаллахын тулада «У-2» гэжэ трактортай түлхидг волокуша хэрэглэгдэхэ байна. Нүридэ хүртэр бухалнуудыг шэрэхын тулада тус-хай волокушай «СТЗ» гэжэ трак-тор хэрэглэгдэхэ байна. Убһе нү-рилхын тулада МТС-эй мастерской соо нүрилэлгын машина бэлдэгдээ. Тус машина «СОТ» гэжэ тракто-раар хүдэлгэгдэхэ юм. Сабшалга бүхэнэй нүүлээр фосфорно-калийна үтгэжүүлгэнүүдээр ногоондо тэжээл-гүтэхэ ба хоёр — гурба дахин бо-ройлохо гэжэ хараалагдаһан.

Убһе хуряалгын хүдэлмэрин тү-сбүүд хадаа колхозууд болон МТС-үүдтэ бригадануудай үйлдэбэ-рин зүблөөнүүд дээрэ тодорхойло-гдох, үйлдэбэрин нормонууд шалгал-даха, социалистическэ уялганууд аба-ха байна.

Сабшалангай газарыг бургааһа болдогуудһаа, шоргоолоной бута-

һаа болон шулуунуудһаа сээрлэхэ гэжэ үбһе хуряалгын машинанууд-ыг үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглал-гын шухала услови мүн. Сээрлэг-дэггүй сабшалан хадаа гансал ма-шинын бүтээсыг доошлуулаха бэ-шэ, тэршэлэн тэндэһээ бага үбһэн суглуулалдаха байна.

Колхозуудай үйлдэбэрин брига-дануудай болон МТС-үүдэй трак-торна бригадануудай бригадинууд өөөдөө даалгагдаһан сабшалан-гын участогууд хаража үзэхэ, үбһе ногооной эдэсшэһэниг шал-гах ба бүхы дээрэ эдэсшэһэниг хүлээнгүйгээр, түбэрлэн хуряалга эхилхэ уялгатай.

Убһе хуряалгын бүхы машина-нуудыг үбһе хуряалгын эхилхэлгэ хойшо хүдэлмэрилхэлгэ ба машина бүхэнэй халаанайнгаа нормо дүү-ргэхэ ябадал хангах хэрэгтэй. Ма-шинануудай таһагарлагүй хүдэл-мэрилхын тулада бригада бүхэниг шухала хэрэгтэй запас частынууд-аар, тоходолхын материалнуудта-р хангах хэрэгтэй. Холын участо-гууд дээрэ заһабарилгын базанууд-ыг дээрэ эхилхэлгэ шухала.

Убһе хуряалгын үелд ажал хэжэ шадаха бүхы колхознигууд ажыхын доторой болон бусад хоёрдохи ээлжэһэнэй хүдэлмэринүүдтэ сүлөө-лэгдэхэ ёһотой. Өөрынгөө гол хү-дэлмэриһөө дулдыдан, үбһе ху-ряалгын хүдэлмэриг бүхэлэн үлэр соогоо ябажа шадахагуй колхозни-гуудта зорюулан, ниитын малажал-да үбһе ногоон хуряахын тулада дутын участогуудыг даалган үгэхэ хэрэгтэй. Малажалай фермнүүдэй, колхозуудай правленинүүдэй хү-дэлмэрилгэлшэд, моришод, сторож-нууд, объездчикүүд, туһалбарын предпринимүүдэй хүдэлмэрилгэлшэ-д тиимэ категори до түрүүшын ээл-жээндэ хабаадана.

Сабшалангай холын участогууд-дээр үбһе хуряалгын хүдэлмэри-нүүдэй түрүүшын үдэрнүүдтэ нүл-лэдэ ниитын эдэ хоол эмхидхэлгэ колхознигуудай амарха ба хонгол-тулада полевой стануудыг түрү-хэ, мори унаада байра бариха, по-рюкчи хадагалха газар бэлдэхэ шу-хала. Полевой станууд дээрэ гомт-журнал болон литература асарда ябадалыг эмхидхэхэ, хамтын то-шалга болон ниитын бусад поли-тическэ болон культурна хэмжээ-ябуулгануудыг эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Эрхим шанартай үбһе хуряалгын тулада үбһе ногоон гансал хыг саг соонь сабшаад дүүргэхэ бод-харин тэрэниг түргэнээр хатаа-ха ба зүбөөр хадагалха хэрэгтэй. Сабшалаһан ногоо хатаагдахыг набаһа намаань бүтэн үлөөжэ шу-хала. Тиихэдэ үбһе ногоон бай-һахан үнэрын, шэмэтэ зүйлһыг на-лахагуй юм.

Эртын болзорнуудта хуряалгын ба зүбөөр хатаагдаһан бобово бо-лон залаата ногоонуудай набаһа маа хадаа үбһэнэй шэнгүүнэй гэжэ набаһа үлүүн болодог гэжэ на-каар тодорхойлогдонхой. Шалгал-гын ороходоо 2—2,5 дахин ехэ бол-8—20 дахин ехэ витамин набаһа маа соонь байдаг. Набаһа намаа хадаа шэлбэлдэ орходоо 40 проц-тэ ехэ шэмэтэ зүйлтэй байдаг.

Ногоо хатаалгыг шадаад ба бо-гони болзор соо үнгэргэхэ хэрэгтэй. Ногоо удаан хатаахада, үбһэниг шэмэнь ехээр доошоо орожо, ви-таминнь хуу шахуу үгы болохыг гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Ногоо хата-хадаа үлүү ехээр эрхүүлэхэ урбуу-ха хэрэггүй. Тиихэдэ зарим шэмэтэ зүйлһыг гэгдэдэг байха юм.

Сэлмэг найн үдэрт шимг ной-тоор элбэг газарай ногоо ургамыг хирээр газар дээрэн хэдэн үе

Абаан уялгала дүүргэхэд

Энэ жэлэй эхэнд Сойотско сомоной «Улаан Аха», Бурунгольско сомоной «Улаан-Шулуута» колхозууд нийтэн малажалыг хүгжөөх түрээс түсбэе амжалттайгаар дүүргэж гэгдэн хандалттайгаар аймгай хүдөө ажлахан бүхү үйлдмэрилгэсэд хандахан байгаа. Партиний айкомой бюро, аймсоведай гүйсэдком эдэ колхозуудай үүсхэлыг дэмжээд, мал үсхэбэрлэх энэ жэлэй түсбэе колхоз бүхэ-дэй дүүргэх ябадал хангах гэжэ колхозуудай партийна эхин организацинуудыг, сомоной Соведаудыг уялгалхан байна.

Республикын түрүү малшадай дүй дүршэл ажалдаа хэрэглэн, Ахын аймгай колхознигууд абаан уялгала бэлүүлхын, нийтэн малажалыг хүгжөөхын түлөө тэмсэн. Абаан уялгала бэлүүлх талаар манай аймгай колхознигууд зарим тэдэ амжалта туйла. Жэсэн, мүрөөс үүсхэгш «Улаан-Шулуута» колхоз (түрүүлэгшэн нүхэр Д. Цыренов, парторганизацийн секретарь нүхэр М. Манайов) июнийн 1-нэй байдалаар малажал хүгжөөх түрээс түсбэе адуу морёор—107 процент, эбэртэ бодо малаар—101,2 процент дүүргэжэ байна. Мүн «Улаан-Аха» колхоз (түрүүлэгшэн нүхэр Хабтагва, парторганизацийн секретарь нүхэр Ключихина) мал үсхэбэрлэх түсбэе оёор—101,9 процент, эбэртэ бодо малаар—102 процент, адуу морёор—103,2 процент дүүргэжэ. Гадна, Сталиний нэрэмжэтэ, «Коминтерн», «Улаан Шарза» колхозууд малажал хүгжөөх түсбэе зарим түрээс малаар дүүргэжэ байна. Аймгай малшадай, илангаа адуушад айнаар хүдэлмэрилхэнэ шадар манай аймгай адуу мори үсхэбэрлэх түсбэе 101,9 процент дүүргэжэ. Мүнөө эбэртэ бодо малаар түсбэе дүүргэгдэх болоо.

Эрхмээр хүдэлмэрилгэд малшадай аймгай дотор олон бин. Жэсэн, «Улаан Шулуута» колхозой малажал хүдэлмэрилгэд манай айнаар харууналда ба эдэ-дүүлгэд байна. Тимээнэ энэ колхоз малай гарзалха ушар байдаггүй. Үнгэрхэн жэлд элбэг тэмээлээр, дулаан байраар хангалган тулада малын тобир тарнаар ондо ороо. Энэ колхозой түрүүд Октябрьска революцийн 35 жилэй ой болотор малажал хүгжөөх түсбэе бүхү түрээс малаар дүүргэх гэжэ шийдэлэн байн. Энэ зорилгыг бэлүүлхын тулада тэдээр орооний кампание айнаар үнгэржэ. Мүн хонидоо эмээлүүлхэ юм. Нийтэн адуу манс типовой дулаан байраар хангалган тулада мүнөө барилгын хүдэлмэри үргээрэ ябуулагдажа, энэ жэлэй барилгын түсбэе 101,1 процент дүүргэгдэ. Мүнөө үбнэ аралгада бэлдхэгэ байна. Сталиний нэрэмжэтэ колхозой малшадай малаа мүн лэ айнаар харууналда. Нийтэн малда тэжээлэй

бата бэхи база байгуула талаар эндэ нилээд хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Энэ хабартаа малажалыг хүдэлмэрилгэдэй үүсхэлээр сабшалангай газар сээрлэгдэ. Майн 30-да бүхү малын зунай бэлээридэ гаргагдаа.

Аймгай колхозууд бүхү малнуудаа зооветеринарна заабарин ёноор харууналда, эдэлүүлхэ, зунай бэлээр зүбөөр эмхидхэхэ, орооний кампание найнаар үнгэрэхэ хэрэгтэ ехэ анхараала табидаг байна. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажлахан тааг колхозуудай фермэнүүдэ даашанарай, наалишад, пастухуудай болон хонишодой зүблөө татажа, зунай малай бэлээр зүбөөр эмхидхэхэ тухай заабарин үгэнэн байна.

Энэ жэлд тэжээл бэлдхэгэ түсбэе дүүргэх зорилго колхоз бүхэнэй урда табидагана. Мүнөө аймгай дотор үбнэ хурялгада бэлдхэгэ үргээрэ ябуулагдажа байна. Тинхэтэй хамта үбнэ хурялгада жэгдэрэн оротор малай байрануудыг гол түлэб бариха дүүргэхэ байнаби. «Улаан Шарза» колхоз үбнэ хурялгын машинануудыг болон зэр эмсэгүүдэ заабарилжа дүүргэжэ. Сталиний нэрэмжэтэ колхоз зоотехническэ барилгын түсбэе 100 процент дүүргэжэ.

Гэхэ зуура, малажалыг хүгжөөх хэрэгтэ ехэнүүд дутагдалнууд бин гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Аймгай зарим колхозуудай хүтэлбэрлэгшэдэй мал үсхэбэрлгыг муугаар хүтэлбэрлэгшэнь тэмээр малажал хүгжөөх түсбэе хангалтагүйгөөр дүүргэгдэхэ байна. Жэсэн, Молоотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэн нүхэр Шорноев, парторганизацийн секретарь нүхэр Хабтагва) малажал хүгжөөх энэ жэлэй түсбэе дүүргэггүй. Энэ үблөө малаа муугаар хараханайнь гэмээр энэ колхоздо 341 толгой мал үхэнэй байна. Мүн малай тоо бүрдхэлтэ энэ колхоздо бусайдуулагданхай юм.

Кировый нэрэмжэтэ колхоздо нимхрүү баримтанууд үзэгдэнэ. Энэ колхоз мал үсхэбэрлэх жэс-лэй түсбэе дүүргэггүй байхааа гадна, 265 толгой мал гарзалуулан байна. Малажалыг хүгжөөх талаар абаан уялгала дүүргэх арга боломжо манай аймгай колхозуудта янала бин. Манай харууна найжа-руулжа, элдэб хоролтодо оруулангүй, мал үсхэбэрлгын түсбэе заагагүй дүүргэхэ гэжэ аймгай колхозуудай болон хүдөө ажлахан органуудай шухала зорилго мүн. Бин байхан арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэжэ, нийтэн малын хүсэд хүрэхэ тэжээлээр, дулаан байраар хангажа, абаан уялгала бодотой бэлүүлхэ ёһотойби.

Г. БАДМАЕВ, ажалшад депутатудай Ахын аймгай Соведай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Адуун хүрөөгө найнаар харууналда

Ярууны аймгай Ворошиловый эрэмжэтэ колхоздо Балдан Найдан дэжэн жэл соо колхозойнгоо адуу хаража ябана. Найнаар хүдэлмэрилхэнэ түлөө тэрэ жэлэй ар ажалай нэмэлтэ түлбэри абаж юм. Энэ жэлд нүхэр Найдан даажа абаан 40 гүдлээ 33 ага абажа түлжүүлэ, Үшөө 3

унага абахаар мүнөө хүлэжэ байна. Нүхэр Найдан адуун хүрөөгө найнаар харууналда ябадаг тулада нима амжалтануудыг туйлана. Энэ зунай үедэ адуугаа таргалуулха зорилго табидаг, бүхү шадбаряа гарган ажаллажа байна.

В. Маханцев.

Хүндэ ашаатай поезднуудыг

жолоодогшод

Улан-Удын депогой паровознигууд хүндэ ашаатай поезднуудыг жолоодохо дүй дүршлөө жэл бүри батадхана. Социалистическэ мүрөөсөөд оролсоһон олохон машинистнууд тогтоогдоһон нормоноо гадуур 12—15 процент ехэ ашаатай поезднуудыг жолоодохо гэгдэн уялгануудыг абаан юм. Мүнөө олон паровознигууд хоёр нормо ехэ ашаа тэжэн поезднуудыг жолоодог боложо байна. Локомотиваа найнаар харууналда, зүбөөр ашаглажа, новаторнууд-машинистнууд Каверин, Щербаков, Петров, Савин, Сиротин гэгшэд эрхим показателнуудыг туйлана, поезднуудыг жолоодохо мэргэжлээ дээшлүүлнэ.

Мүнөө Мисовая — Улан-Удэ — Петровск завод гэжэ устачууд дээр хэлэн арбад локомотивна бригаданууд хүндэ ашаатай поезднуудыг жолоодоно. Нэгдэхэ кварталда иматгал ехэ дүй дүршлэтэй зарим машинистнууд хүндэ поезднуудыг жолоодог байгаа наа, мүнөө машинистнууд бүгдөөрөө шахуу ехэ ашаатай составуудыг Петровск завод хүргэнэ.

Түмэр замшадай Сталинска удэрыг нэрэтэй түрэтэйгөөр утгахын түлөө мүрөөсөн үргэдэжэ, хүндэ ашаатай поезднуудыг жолоодог машинистнуудай бригаданууд улам олошоржо байна. Хэрбэ январь нарада 66 хүндэ составуудыг жолоодоһон байгаа наа, май нарада 789 составуудыг жолоодог.

Найхан машинистнууд Григорийн, Иванов гэгшэд бригаданууд Мисовая станциһаа Улан-Удэ хүндэ ашаатай поезднуудыг болзорноон урид жолоодон асаажа. Мүн машинистнууд Шестаков, Киргин, Станько, Садовников ба бусад бригаданууд ехэ ашаатай составуудыг түргөөр жолоодон хүргэнэ байна.

Майн хоёрдохон хахад туршадотор Улан-Удын депогой машинистнууд тулшын тогтоогдоһон нормын 7 процентые алмаба. Ганса май нарада хүндэ ашаатай поезднууд нормоноо гадуур хэдэн арбад мянган тоноо ашаа зөөжэ, гүрэнэй ехэ зөөрине алмаһан байна.

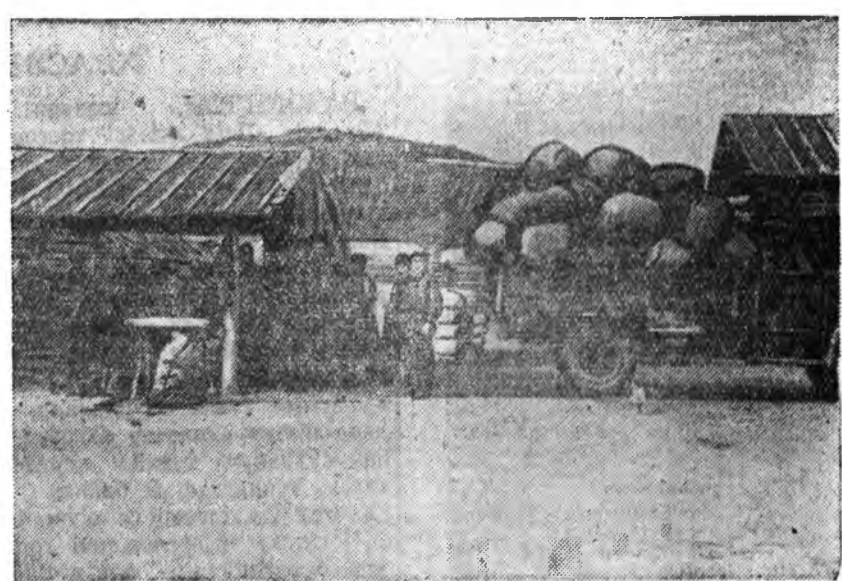
В. Александров.

Улан замшадай амжалта

Сэлэнгын пароходствын коллектив арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинда элбэгшэн бэшгэ соогоо абаан уялгала амжалтайгаар дүүргэхэ гэгдэн эрмээлэгшэ гүйсэдхэжэ байна. «Леваневский» пароходтой команда эршэмтэйгээр ажаллана. Үнгэрхэн харынгаа түсбэе үлүүлэн дүүргэд, ашаа зөөжэ июнь нарын даалгариныг 17 үдэр туршадотор дүүргэжэ. № 34 баржа (шкперын нүхэр Ножков) өөрөө ябадаггүй флотой командануудай дундаа түрүүлэн түсбэе июнийн 16-да дүүргэжэ.

Пристанин механизаторнууд нилээд амжалта туйлаба. Тэдээр ехэ бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилнэ, халаанайнгаа даалгабаринуудыг 200 гаран процент дүүргэнэ. Ююнийн 17-до механизаторнууд түсбэе дүүргэнэ тухайгаа элбэгшэ.

А. Коротаев.



Хорин аймгай Удын сомоной Кировый нэрэмжэтэ хүдөө ажлахан аралда хонинго ноо хайшалагга амжитайгаар ябуулагдажа байна. Энэ колхоздо хонинго ноо хайшалагга хүдэлмэри ябууланай ашаар энэ жэлд хонингоо ехэ нооноо хайшалагдана. Тус колхоз гүрэндо 8 тоноо шахуу нооноо тусааха байна. Үшөө 1500 килограмм нооноо түсбэе гадуур гүрэндо үгэхэ гэжэ шийдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭР: колхозой тэшүүд хонинго нооно бэлдхэгэ пунктта абаашаа машинада ашаад байна. Печкинэй фото.

Ажахын шухала зорилго

Хонинго нооно хайшалаггыг үн-гэрэхэ ба 1952 ондо гүрэндэ нооно тусааха түсбэе дүүргэлтэ хангаха хэмжээнүүд тухай тогтоолыг байгша онй апрель нара соо республикын Министринуудай Совет абаан байгаа. Колхозууд болон бусад ажахыннууд хонинго нооно хайшалаггыг саг соон ба эмхитэйгээр үн-гэрэхэ, электромеханическа агрегадуудыг бүтээсэ эхэтэйгээр ашаглаха ба нооно тусааха гүр-нэй түсбэе саг соон дүүргэхэ хэм-жэ абаха гэжэ БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствыг, «Загот-живсырьегой» республиканска кон-торые, аймгүйсэдкомуудыг ба МТС-үүдэй директорнуудыг энэ тогтоол уялгалхан юм.

Хонинго нооно хайшалхын тула-да колхозууд байрануудыг бэлдхэгэ, хушалтаттай харабануудыг ба-риха, тусгаар столнуудыг түхээрхэ ба хонинго ноононой хөөрөнэйг эр-гээр түбүүлэн хайшалжа эхил-хэ ёһотой байгаа. Тинхэдэ электро-механическа агрегадуудыг хангаха ба гараар хайшалха хүнүүдэ кол-хоз бүхэн хүдөөдөр томилог, ин-струментууд-томилогшинууд, нооно илгалтад, үнчигүүд болон бусад хүдэлмэрилгэгшэдыг бэлдхэгэ эр-гэтэй байгаа.

Ююнийн 1-нэй оройтонгүй хони-ной нооно хайшалгалыг эхлээд, 10—15 хоногто дүүргэхэ гэжэ респу-бликын правительствын тогтоол соо заагдаа лэн.

Хонинго нооно хайшалгалыг бо-лон нооно бэлдхэгэ гүрэнэй түс-бэе дүүргэлтэ үдэр бүри хүтэлб-рилхэ ябадал хангаха гэжэ «Загот-живсырьегой» республиканска кон-торо болон аймгүйсэдкоммуд уял-галдана байгаа. Бэлдхэгэ орга-нууд колхозуудһаа нооно талалга-рыггүйгээр тусаан абажа, тэрэниг зүбөөр хадагалха ба нооно тусаа-жа саг соон тоосохо ёһотой. Республикын колхозуудта хони-ной нооно хайшалгал ба гүрэндэ нооно тусаалга тон хангалтагүйг-өөр ябуулагдажа байна. Май на-рада, мүн июнийн түрүүлшн хахадта нооно тусааха график дүүргэгд-бэгүй. Тус график оройдоо 77,1 про-цент, тинхэдэ гүрэндэ нооно тусаа-ха жэлэй түсбэе июнийн 15-най м-дээгээр оройдоо 45,9 процент дүүр-гэгдэ.

Илангаа Сэлэнгын, Закаменай, Хорин ба Хэжэнгын аймгауудай колхозуудта энэ шухала кампани тэсэсгэйг муугаар үнгэрэгдэжэ байна. Эдэ аймгауудай колхозууд хонинго нооно хайшалгалыг му-угаар эмхидхэ. Гүрэнэй бэлдхэг-лэй пунктнуудта нооно шэрэхэ 5 хоногой график саг үргэлжэ таһал-уулагдаа. Мүн Курумканай, Баунтын, Ахын, Заиграйн аймгау-удай колхозуудта энэ хүдэлмэри хан-галтагүйгээр ябуулагдажа байна. Өмөдүнөө муу, байдал далдхалын тулада зарим колхозуудай, айма-гуудай советскэ, хүдөө ажахын бо-лон бэлдхэгэ оргонуудтай хүтэл-бэрлэгшэд элдэб хүндгүй шалта-гаан бэлдэжэ, «сагай уларил муу», «хүдэлмэришэн дутана» гэжэ мэтын шалтаг баридга байна. Энээнэй г-мээр нооно тусаалга аргагүй уда-наар ябуулагдаа. Курумканай ай-магта мүнөө хүрэтэр нэгшэ кило-грамм ноонон гүрэндэ тусаагдаггүй байһаар.

Республикын зарим аймгауудта электромеханическа агрегадууд тон муугаар ашаагдаа, хонидой хөө-рөөгүй нооно хайшалжа, тэрэниг гутаһан баримтанууд үзэгдэнэ.

Нооно тусааха

Зэдэн аймгай Молоотовой нэрэм-жэтэ томодогдоһон колхоз бүх-дөө шахуу хэдэн мянгад метис хонитой юм. Энэ нооно хайшалла-га түлэб дундаа ябуулагдажа бай-на. Электромеханическа агрегат ябуулагдажа, хүдэлмэрин темпыг хурдалха, ноонон ехээр хайша-лдадаг болоо. Найн үйлтэрэй зарим хонид 6 килограммһаа үлүү нарин нооно үгэнэ. Гараар хони хайшалдаг гурбац пунктнуудта 30

Тарбагатайн аймгай «Гигант» кол-хоздо хонинго нооно дээгүүр хай-шалхан, элдэб нооно холиһон ушар гараа. Тэрээнээ боложо хонин бу-риһөө 300—400 грамм нооһон ду-туу абаһан байха юм.

Мүн Кударын аймгай Маленко-вой нэрэмжэтэ, «Комбайн», Сталиний нэрэмжэтэ колхозуудта нимэ баримтанууд үзэгдэнэ байна. Жэсэн, «Комбайн» колхоздо хони-ной нооно хайшалха газарай б-лэдхэгдэггүй дээрһээ хайшалагд-ан нооһон шоройтой холигдодог, нооно илгагдадаггүй байха юм. Кяхтын аймгай Маленковой нэрэм-жэтэ колхоздо хонинго нооно хай-шалагга муугаар эмхидхэгдэнэ байна. Тэндэ хонин бүхэнһөө 400—450 грамм нооһон дутуу хайшалаг-даа, тус колхозой түрүүлэгшэ нү-хэр Цыремпилов хонин туранхай гэжэ шалтадаг юм. Гэхэ зуу-ра, энэ хонинго нооно хайша-лагдаа оройдоо 8—10 хон томи-логдоһон, тингэнэншэ муртөө эдэ-нэй хүдэлмэри муртэйгөөр эмхид-хэгдэггүй байха юм. Сэлэнгын ай-магтай Тамчын сомоной Молоотовой нэрэмжэтэ колхоздо хонидо ули-цын тэг дунда газар дээр хэбтүү-лээд хайшалдаг байна.

Хонинго нооно хайшалгалыг түр-гөөр дүүргэхын тула яараад, хү-сэд хөөрөөгүй нооһотой хонидыг хайшалхан баримтанууд бин. Жэ-шэнь, Кабанскын аймгай «Ком-мунизм», «Красноармеец» колхо-зуудта нимэ ушарнууд үзэгдэнэ. Машинно-тракторна станцинууд-тай хүтэлбэрлэгшэд ажахын энэ шухала кампанида хабаадаггүй. Эдээр хадаа колхозуудта ёһотой тухаламжа үзүүлдэггүй, электро-механическа агрегадуудыг бүтээсэ эхэтэйгээр ашаглахын тулада тэмс-дэггүй байна.

«Заготживсырьегой» аймгауудта-й конторонуудай хүдэлмэрилгэ ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. Түнхэнэй, Иволгын, Закаменай, Зэдэн ба Кяхтын аймгауудтахи конторонууд нооно тусаан абалгада муугаар б-лэдхэгдэнэй гэмээр колхозуудһаа асарагдаһан нооно удаан саг соо баридга байна. Түнхэнэй контород-нэгэ үдэр хэдэн тоноо нооно асар-хадан, тус конторын хүдэлмэрилг-шэд асарһан нооно шингитэй гэжэ шалтад, тусаажа абахаа асарһан байха юм. Үнэн дээрээ асарһан нооһонинь нойтон бэшэ, харин тус конторын хүдэлмэрилгшэд бэлд-хэгүй байһан байба.

Бэлдхэгэ пунктнуудта мүнөө колхозуудһаа нооһон ехээр орожо байна. Тимээнэ «Заготживсырь-его» республиканска болон айма-гуудтахи конторонууд бин байһан дутагдалнуудаа дары усаджажа, асарагдаһан нооһыг ямаршэ наад-гүйгээр тусаан абажа, документ-нуудыг зүбөөр бэшэжэ үгэхэ ба нооно тусаагдагтай саг соон тоо-сохо хэмжэе абаха ёһотой.

Бэлдхэгэ министрствын тү-лөөлэгшэнэр, тэрэшлэн советскэ болон хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрлэгшэд хонинго нооно хайшалгалыг ба тэрэниг бэлдхэг-лэй пунктнуудта шэрэлгыг найнаар эмхидхэхэ, энэ хүдэлмэриг колхоз бүхэнэй найнаар үнгэрэхэ ба гү-рэндэ нооно тусааха түсбэе дүүр-гэхэ ябадал хангаха уялгатай.

Д. Мясников, СССР-эй Бэлдхэгэ министрствын БМАССР-тэхи түлөөлэгшэ, бэлдхэгэ албанай ахалагша советник.

Түсбэе дүүргээ

Зарим колхознигууд хүдэлмэрилнэ. Зарим үдэртэ 40 толгой хүртээр хони хайшалдаг Агафия Вершинина гараар хони хайшалалгын мастер гэжэ зүбөөр тоологдоно.

Энэ колхоз нооно тусаалгын тү-сэб дүүргэжэ. Гүрэндэ 47 центнер нооһон тусаагдаа. Үшөө 100 цент-нерһээ доошо бэшэ нооно гүрэндэ тусаажа, хоёр автомашна абаха гэжэ шийдэбэ.

К. Николаев.

Баян дэлгэр нютагнай

1. Колхозой марш

Колхозной Мүнөөдөр Хүсөө нийлүүлэй хамтараа, Хонгор уужам таладаа город бойтоо даа.

Сагалхияд, Долгилод, Тарналамнай зун намартаа Самоходно комбайнаа урин нэжхал даа, Адхараа, Миралаа Бэлээридэз адуу шайнууд — Арад олоной арьбан бали хашаг даа, Ялалзаа, Гэрэлтээ Иличимнай мүнхэ галинууд — Ялааш харууд, ялааш аржун гэсхэг даа.

Бурякхан Монголоо Алдар солээр баямаа, Буяла найнаар амалаа хэмэ байноби.

Аятай, Маргалтай Байдал манда асарааша Агуу багша Сталиная магтанаби.

2. Үдэшэлэн

Угаа харуул лэ — наратай найхан үдэртэ: Уужам таһалгада элэктрическэ гэрэл — эзэн! (Үни маргалдаал хуушан байдалай үлэглэл — Унарта гэр, өөхөн дэмгэй бүрээсөөн).

Шэггүй захидоор даллаа байжа хүлөөнэ Шэнэ номуудеа Найхаа юм гү атамарха.

Баруун ханаһаань урлар харана Ленин Байра дээрэз тогтомо даһан Валерны, «Маламал» гэгдэн зузаан номоо дэлгэмхэй.

Маман үнийн уншан тууна аниргүй. — Мэдэш, Валерна — өөрсэ заахан хууһууһай, Маргалал ахатай болохол мамаш удангүй.

Хүбүүн араваш амалаар ехэ — сулөөгүй: Хүн болохын түрүүлшн алхам бэлдэнэ.

Зэлэнгүй ошоод эхэнэ нэтрүүлхэн хууһугаа Энхэрэн зөөлөөр үргэн абаад үндэнэ.

Бригад амань партсуглаһаа өрхөөрөө Валерингээ эрдэм харан, харан налайхал: Багхан хууһууһини нарайхадан хүл дээрэз.

Байртайгаар бодоол, юуһаһыг барилсангүй байдаа.

3. Эхэ

Уршалаатай сохо, сайраһан һаншаг, Урихан махгүй модыг һанхадан — Хаанаш ноёл, үдэр, һунишье аг, Халуун зүрхэнһөө хайраадагбил даа...

Уршаша сонхотой хүдөөгэй гэр Утгадаг манай һургуулиһаа өрхөдөн. Шэрэтэй пол... харуул... эсбэр... Шинийн гарай хүсэн лэ, мадам.

Хурган дотортой бурят дэгдэ, Ураар ёһон ойһон, бэлэй... Мэхэй шимингээ анхал хэсхал Мэдэрнэ мүнөөш бөө дээрэ.

Наһамин шахал гурбадахин арбадаа, Намайгаа тэдэ зааг гэжэ наадагшай! — Гэгэтэ, ном ехээр шагааналшм даа, Гамна июдо, хууһуу, — гэгдэ захидгын.

Омгорхоной шамараа, далайтай эхлэм, Олоодо хүндэтэй, яраатай, зугаатай. Харин минингээ тэдэ хүрэтэри.

Хамта намтайгаа боловад байш. Түрэл эхэмин, ашын лэ харуулхал, Түгэнһөө, Москва хүргэнһөөн туйлаа.

Намдаа бэлгэлхэн бэлгэш зориулхал Мандаа байгаа коммунизмын үлөөс!

Лекцинууд уншагдана

Торин аймгай центрын ажал-шад лекцинуудай уншагдахыг хү-лэжэ байдаг. Политическэ ба науучна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүтэ-союзна обществын Бурят-Монголой отделенин бодото гэгшүүн нүхэр Кужелев наяхан уласхоорондын байдал тухай лекци уншаа.

Лекциныг хууль Бирмэдэ, Ма-лайда, Туниста, Индонезидэ юу боложо байһан тухай, мүн бусад олон асуудалнууд хурагдаа.

Торин дунда һургуулиин ба-шанар болон бусад хүдэлмэрилг-шэд коммунистическэ мораль ту-хай лекци дуулаба. Тэрэшлэн То-рин МТС-эй коллективтэ ба Тохойн ГЭС-эй барилгадта лекцинууд уншагдаба.

Г. Чесанский.



Плохын аймагт «Улаан Оронго» колхоз 160 бүлэг зүгтэй. Тэдний зарим нь зундаа тарилгада ойро газарта нүүлгэгддэг юм. Энэ колхоз жэл бүхэнд 100 гаран гектар гөрөөс тариана. Тэнд нүүлгэгдэх зүгтүүдийнх эх мэд үгнэе.

Колхозой зүгтүүд 1. Мартыненко нёндон жэлд зүгтн бүлгөө дунд ээргээр 32 килограмм мёд хурааж, тогтоогдон тусбөө үзүүлж дүүргэж байна. Зүгт үсхээрлэгдөө тус колхоз жэл соо 63 мянган түхэргийг олзо абаа.

Мунөө жэлд зүгтүүдийнх бүлэ 200 хүртэлхэ юм. Колхозой зүгтүүд зүгтн бүлгөө 50 килограмм мёд абаха уялаа абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нүхэр Мартыненко зүгтүүдэй жэлэй курса дүүргээд ерөөн Тамара Астраханцева зүгтүүгөө ажал тухай хөөрөж байна.

М. Минеевэй фото.

Хэн болохоб?

Хэжэнгын дунда нургуулин 10-хи классай хүтэлбэрлэгш Григорий Алексеевич Тармаев гартаа БМАССР-эй Гэтээрэйлэй министр-стын телеграмма баринхай орожо ерээд, хурагшанартаа мэндэш-лэлдэн, телеграмма уншаба: «Хэн хаана ошохо, нургуули дүүргэ-шэд хэд болох хүсэлтэйб? Түргэн мэдэ эльгэгтэй!» Григорий Алек-сеевич баяртайханаар энэбхилэн карманһаа блокнот гаргажа: «Зай, үхибүүдн хэлэгтэй. Хэнтэй хэн бо-лох хүсэлтэйб? Эхэ оронтай асууна», — гэбэ.

Хэн болохоб?.. хурагша бүхэн арбан жэлэй турша соо тартад нухаадаа, энэхэн асуудал нэгэнт бэш ханаандаа оруулан, хэн боло-х тухайгаа бодож үзэдэг байгаа.

Жэшээлхэд, Эля Тыхеева үшөө 7-дохи класста хуража байхадаа классическа болон советскэ лите-ратурын номууды уншажа, үндэр эхэ мэдэрэл абахы оролдог ба тэрэндэ дурладаг хэн. Үшөө тэрэ үелдөө: «Литература минни хани нүхэр!» гэж хэлэгшэ хэн. Мунөө Эля Тыхеева баяртайгаар бодож хэлэгшэ.

— Би филолог болохоб. Иркутска университетэй филологическа фа-культетдэ орохо хүсэлтэйб, — гэж мэдүүлбэ.

Хэжэнгын дунда нургуулин баг-шанар болон хурагшад Номоев Валерине эхэл оролдосотой бэрхэ хуруун гэжэ үнннөө хойшо мэдэ-дэг. Тэрэ хадаа физическэ, хими-ческэ кабинетүүд соо ходо нужа байгша хэн. Номоев мунөө: «Би Томск университет ошохо», — гэ-бэ.

Дунда нургуули дүүргэжэн Дан-занов, Дамбадоржеев, Мункин гэг-шэд Иркутска Горно института ошохо байна.

Математическа предметүүдэр «5» гэжэн сэтгэлтэ абадаг байнх Цырен Мангатаев Владивосток го-родой мореходно дээдэ училищида орохоор шиддэб. Мун Цыдыл Цы-ренжапов Ленинградска артилле-рийскэ дээдэ училищида орохон.

Ингэжэ Хэжэнгын дунда нургуу-ли дүүргэгшэд өөһэднүүд дуратай профессинүүды шэлэжэ, Эхэ оро-нойнгоо олон хороудай дээдэ нургуулинуудта ошохо хурахан.

Ц. Галанов.

СССР-эй түүхы гүнзэгы найнаар шудалбад

Үглөөнэй юнэн саг болохоноо нү-раггүй урид Улан-Удын басагадэй № 3 нургуулин коридор соо хо-рөөд гаран басагад сугларанхай. Эдэнэр—арбадахы «А» классай нү-рагшад СССР-эй түүхээр экзамен барихаа эрээ.

Удншгегүй юнэн саг бөлжө, 23 басагад экзаменай болодог клас-соо орожо нубад. Экзамена-ционно комисси ерээ, СССР-эй түүхэ заадаг багша Зоя Ильинич-на Альчиханова экзаменай эхилнэ сонсоход, стол дээрэй билдүү-ды абахынь хэдэн басагады урина.

Тэднээр үни удаан бодолгото боложо нубагуй. Түрүүлжэ нүраг-ша Шергина харюусаба. Удаан, Белла Чаусовская харюусаа. Энэ нүрагша асуудалнуудта тон зүб харюуныуды үгөө. Белла Чаусов-ская коллективизаци тухай хэлэх-дэ, уранзохёолшо Михаил Шоло-ховэй «Шенээр хахалагдахан га-зар» гэжэ романһаа жэшээ абажа, програмһаа гадуур литература үргээр хэрэглэжэ, энэ предметэ гүнзэгы найнаар шудалһаа ха-руулба.

Хурагшанар Елена Пестерева, Элеонора Баймина гэгшэд илан-гаа найнаар харюусаа. Елена Пес-терева түүхын предметээр манай классай омогорхол юм гэжэ багша Зоя Ильинична хөөрэнэ. Энэ нү-рагша программаа гадуур уран-найханай литература уншахааа гадна, марксизм-ленинизмн клас-сигуудай зохиолнууды нилээд олоор уншадаг байна.

Олонхи хурагшадны програм-һаа гадуур ураннайханай болон бусад литература олоор уншадаг байһааа харуулаа. Жэшээлхэд, хурагша Дмитриева ороноо индус-триализацига тухай хэлэхэ зуу-раа, уранзохёолшо Федор Гладко-вой «Цемент», Илья Эренбургын «Аминя абангүйгөөр» гэжэн зохиол-нуудһаа баримтанууды абажа ха-рюусаа.

Арбадахы «А» классай 16 нүраг-шадны экзамен дээрэ «4» ба «5» гэжэн сэтгэлтэнүүды абаа. «5» гэ-жэн сэтгэлтэ абагдай дунда Га-лина Астраханцева, Виктория Со-ловьева гэгшэд бии.

Ц. Пыдыпов.

СПОРТ

Волейболоор городской кубок абахын түлөө мурьсөөн

Волейболоор Улан-Удэ городской кубок абахын түлөө мурьсөөнүүд Улан-Удэ городской стадионуудай спортивна талмайнууд дээрэ боло-бо.

Тус мурьсөөндэ эршүүлэй 10, эхэнэрүүдэй 5 команда хабаадаа. Эрид шанга тэмсэлэй нүүлээр тахад финалда ПВЗ-гэй «Локомо-тивай», «Байкалай» 1-дэхи ба «Исрагай» 1-дэхи командалууд га-раа.

Июнийн 18-дэ «Динамо» ста-дион дээрэ ПВЗ-гэй «Локомо-тивай» 1-дэхи ба «Исрагай» 1-дэхи командалууд наадаха байһан аад, «Исрагай» командын эрэггүй дээ-

рэнээнэ «Локомотивай» коман-ды илаа гэжэ шидэбэ.

Талмай дээрэ «Байкалай» нэгэ-дхи ба ПВЗ-гэй «Локомотивай» хоёрдохы командалууд уулзаба. Эдэ хоёр командын наадалга ша-нга тэмсэлээр үргэлжэлжэ, «Локо-мотивай» команда 2:1 тоотойгоор нүүлгүүлээ шүүтэ. Тимэ дээрэ-дэ ПВЗ-гэй «Локомотивай» нэгэ-дхи ба хоёрдохы командалууд фи-нальна наадалгада уулзаха болон-хой. Тэрэнэ наяр үнгэргэгдэхэ.

Эхэнэрүүдэй командалуудай дундаһаа ПВЗ-гэй «Локомотивай» ба «Байкалай» нэгэдэхи коман-далууд уулзаха байна.

Е. Николаев.

Ленд-лиз тухай советско-американска хэлсэнүүд тушаа

ВАШИНГТОН, июнийн 18. (ТАСС). Ленд-лизээр тоосоонууды-дэ гуримшуула тухай асууда-лаар СССР-эй ба США-гэй түлөө-лэгшэдэй заседани июнийн 16-да Вашингтондо болобо. Энэ асуудал тушаа урда болоһон хэлсэнүүд амжалтагүй байһанинх мэдэжэ, ушарын СССР-тэ үгэлэн ленд-ли-зовскэ товарнуудай үлэгдэлүүдэй түлөө түлэхэ компенсациин глобаль-на сумма тухай асуудалаар, мүн ленд-лизээр Советскэ Союзай аба-хан суданууд тухай асуудалаар хэлсэ туйлагдаагүй байһан яба-дал гол шалтагаан болоһон байна.

Советскэ правительство горьтой-хон буултанууды хэһэн ба ком-пенсациин глобальна сумма тухай асуудалаар хэдэн шухала дурд-халнууды оруулан байна. Тэдэ дурдхалнууд ленд-лизээр тоосоо-нууды гуримшуула тухай хэлсэ амжалтатайгаар дүүргэхэ арга бо-ломжо байгуула гэжэ советскэ түлөөлэгшэ энэ заседани дээрэ на-нуулба. Эдэ тоосоонууды тур-гөөр гуримшуула зорилгоор, Советскэ правительство ленд-ли-зовскэ товарнуудай үлэгдэлүүдэй түлөө компенсациин глобальна сум-мын хэмжээ хэлсэнүүдэй үедэ нилээд эхэ болгоһон, тусгаарла-бал, 1951 оной августда компен-сацин энэ суммы 240 миллионһоо 300 миллион доллар хүртэр дээ-шлүүлнэ байна, энэнь анханда тогтоогдон суммаһаа хоёр дахин үлүү болоно.

300 миллион доллар сумма ха-даа Великобританида ленд-лизээр товарнууды үгэлэнэй түлөө ком-пенсацин хэмжээ тогтоохо үедэ байһанһаа, компенсацин нилээд эхэ процент болоно гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ тэршэлэн тэмдэглэбэ. Компенсациин глобальна суммы 300 миллион долларгаар тогтохо гэжэн дурдхалы Советскэ прави-тельство оруулан саһаа хойшо 10 һара шаху үнгөө. Хэлсэнүүд-дэй үедэ США-гэй түлөөлэгшэд хадаа глобальна суммы 240 мил-лион долларһаа Советскэ Союзай эхэ болгоо һаань, США-гэй прав-тельство дурдхалһан компенса-цин суммы бага болгохоор бэ-лэн байһан тухайгаа нэгэтэ бэшэ мэдүүлэ. Гэбэшье, США-гэй прав-тельство хадаа урдад дурдхал-һан 800 миллион долларһаа нил-лээд бага компенсациин суммы өөрынгоо талаһаа дурдхалгай

байна. 1951 оной хэдэн барын тур-ша дотор хэдхэн хэлсэнүүдэй үедэ США-гэй түлөөлэгшэдэй хэ-һэн мэдүүлгэнүүд энэнь тухай гэр-шэлнэ.

Линд-лизээр тоосоонууды хоёр талада таарамжатай байхаар гур-имшуула ябадалда тохёолдоһон наад Америкын Холбоото Штадуудай правительствен баримталһан хараа бодолой уршаагар тохёол-доһонинх лабтай.

Линд-лизээр Советскэ Союзай абахан суданууд тухай асууда-лаар советскэ түлөөлэгшэ нигэжэ мэдүүлбэ: тэдэ судануудһаа уһан-сэрэгэй 90 судна саашаада ашаг-лагдажа болохоёо болиһон ушар-һаа США-гэй правительствен зүб-шөөлгөйгөөр үгы хэгдэбэ. Гэхэтэй хамта советскэ түлөөлэгшэ эхэ суданууды үгы хэһэн тухай акту-нууды, тэдэ судануудай нэрэнүү-ды, мүн шэнгэлэн уһан-сэрэгэй 56 суданууд тухай мэдээнүүды США-гэй түлөөлэгшэдэ баруулба. Уһан-сэрэгэй 171 судна саашаада ашаглагдажа болохоёо болёо, энэнь зохио актууудаар гэршөлг-дэнэ гэжэ советскэ түлөөлэгшэ тэршэлэн мэдэсэбэ.

Линд-лизээр СССР-эй абахан бу-сад суданууд тухай хэлэхэ болоо-һаа, советскэ түлөөлэгшэ хадаа уһан-сэрэгэй 186 судна Холбоото Штадуудта бусаажа үгэхөөр Со-ветскэ правительствен бэлэн бай-һан тухай мэдүүлбэ, США-гэй прав-тельство тэднине бусааха гэжэ илангаа дурдхална. Гэхэтэй, хам-та, СССР-эй түлөөлэгшэ хадаа США-гэй правительствотай урда хэлсэлтэй зохилдуулан Совет-скэ правительствен уһан-сэрэгэй 51 судны, мүн худалдаа наймаанай бүхы суданууды США-гэй прави-тельствоһаа худалдан абахаар бэ-лэн байна гэжэ мэдүүлбэ.

США-гэй түлөөлэгшэ болбол ленд-лизээр тоосоонууды хэжэ дүүргэхын тулада тэрэнэй дээш-лүүлэн дурдхалһан глобальна сум-ма түлэхэ тухай, бүхы суданууд-ы бусааха тухай эрилтэ табдаг өөрынгоо правительствен мэдэжэ хараа бодолы дахин дабтаба, энэнь урдад туйлагдаһан хэлсээсэ эблэнэ.

США-гэй түлөөлэгшын гуйлтаар, энэ асуудлы саашан зүбшэн хэлсэлгэ удаахи заседани хүр-тэр хойшлуулагдаа.

Аюулгүйн Советтэ

НЬЮ-ЙОРК, июнийн 18. (ТАСС). Бактериологическа зэбсэг хорихо тухай 1925 оной Женевскэ протоколдо нэгдэхэ ба ратифици-роваалха гэжэн урятайгаар гүр-нүүдтэ хандаха, ООН-до абаха тухай мэдүүлгэнүүды барһан бүхы 14 гүрэнүүды ООН-эй гэшүүд

болгон нэгэн доро абаха тухай Ге-неральна Ассамблейдэ найшаан дурдхалһаные баталан абаха гэжэн асуудалнууды хаража үзэхэ гэжэ дурдхалһан Советскэ Союзай үс-хэлээр зарлагдаһан Аюулгүйн Со-ветэй заседани мүнөөдөрэй үдлөөн хойшо нэгдэбэ.

Жак Дюклое сүлөөлхэ!

ПАРИЖ, июнийн 18. (ТАСС). Жак Дюклое хурагшан «Санте» түрмэдэ үдэр бүри угаа олон бэш-гүүд эрэнэ, тэдэнэ соогоо француз-ска ажалшад Французска комму-нистическэ партида инаг дуратай байһаана мэдүүлэ, Дюклое, Сти-лине, мүн бэ найрамдалай, демок-ратин ба Францин национальна бээ дааха байдалай түлөө хуули бусаар арестовалагдаһан бусад тэмсэлшэды дары сүлөөлхэ эрил-тэ табна.

Дюклое, Стилине ба демократи-ческа бусад ажал-ябуулагшадые полициинхидэй мурдэнэ ябадалда харюу болгон, Францин ажалшад компартида өөһэднүүгэ этгэдэг ба тэрнине хүндэлдэг байһаана ха-руулаха гэжэ оролдон, «Юманите» газетын мэдэсэлэнэй ёһоор, ган-сахан Сена департаментда майн

29-һөө хойшо коммунистическэ пар-тийн ээрэгдэ 300 гаран хүн ороо. Энэ үе соо Сена ба Уаза департа-ментда 302 хүн партида оронһон ба предпрятинууд дээрэ коммунисти-ческэ 5 ячейкэ, хүдөө нутагуудта 3 ячейкэ байгуулагдаһан байна.

Жак Дюклое, Андрэ Стилине арестовалагда эсэргүү протестүүд хилын саанаһаа Франци руу таһал-гаряггүйгөөр эржэ байна.

Майн 28-най демонстрацида ха-баадаһан олон хүнүүд июнийн 16-най үдэшэ түрмэнөө сүлөөлгдөө гэжэ «Юманите» мэдэсэлэнэ. Демон-страцида хабаадаа хаагдаһан 50 хүнэй 35 хүнийн «Френ» түрмэнөө сүлөөлгдэбэ. Энэ хадаа француз-ска реакциин довтолгодо эсэргүү ажалшад нэгдэмэл ябуулангууд илалта мүн гэжэ «Юманите» сэгнэнэ.

Жак Дюклое үмөөрэгшэдэй мэдүүлгэ

ПАРИЖ, июнийн 18. (ТАСС). Жак Дюклое гэмнэнэн тушаа тэр-нэй үмөөрэгшэдэй нимэ тайлбарил-ты «Юманите» газетэ мүнөөдэр толлбэ.

«Гэмнэлгэ ямар баримтанууд дээ-р үндэслэгдэбэ? Жак Дюклое гэмнэнэнэй нүүлээр 20 үдэр үнгэрлэн болобошье, гүр-нэй аюулгүй байдалда довтолоо гэжэ гэмнэгддэг 160 гаран хүнэй арестовалагдаһан болобошье, мур-дэгшэд хадаа заговор тухай гэр-шэлнэ ба гэмнэлгэ баталан баримтанууды тунхаглан зарлажа мүнөө хүртэр шадахагүй байна гэжэ үмөөрэгшэд тэмдэглэнэ. Үмөөрэгшын эрх хараалһан 1897,

оной хуулин 3-дахы статьяй ёһоор, сүүдэй чиновник хадаа гэм-нэнэн баримтанууды түрүүшын асуулта дээрэ гэмнэгдгшэд мэдэ-сэхэ уялтайгай байна. Тиммэнэ, хуулин дээрэ дурсагдаһан зааба-рине мурдэгшын баримталаггүй сагта, хэншье тэрэнэй асуудалда харюусаха уялтайгай, мүн барим-танууд мэдэсэгдэ гэжэ худалаар дурдхал нэрэ тэды ямар нэгэн протоколдо гар табиха уялтайгай юм гэжэ бүхы гэмнэгдгшэдтэ үмөөрэгшэд науулаа.

Марсель Виллар, Жоэ Норман, Поль Вьенней, Жером Ферручи, Леон Маттарассо, Мишель Брюгье, Шарль Ледерман, Ролан Вейль.

Италида хүдэлмэригшүүл олошорно

РИМ, июнийн 15. (ТАСС). Ажа-лай министерство хадаа Италида хүдэлмэригшүүлэй олошорһон тухай тусхай мэдээнүүды толлбэ. Эдэ мэдээнүүд багдахалһан боло-бошье, тус орон дотор хүдэлмэ-ригшүүлэй олошорһы гэршэлнэ.

Ажалай министрствын мэдэсэ-лэнэй ёһоор, хүдэлмэригшэнэй хүсэ хүлэлэн абаха правительственна бюронуудай псписүүд соо 1951 оной декабрыда 2.094 мянган хүдэл-мэригшүүл, 1952 оной февралыда — 2.285.500 хүн тоологдобо.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июнийн 19. (ТАСС). Үсгэлдэр Корейскэ Арадай ар-мийн частнууд Хитадай арадай найндуратанай частнуудтай нигта-хани харилсаатай ябажа, бүхы фронтнууд дээрэ американо-анг-лийска интервентүүдэй ба лисын-мановска сэрэгүүдэй довтолгонууды амжалтатайгаар гэдэргэнэ со-хижо, тэдэнэй хүнүүдтэ ба техника-дэ эхэ гээлтэ хоролто ушаруулаа гэжэ Корейскэ Арадай-Демократи-ческа Республикын Арадай армийн Главна командовани мүнөөдэр мэдэсэбэ.

Баруун фронт дээрэ Синхенли районодо хэлэн үдэрэй турша дотр-шанга байлдаанууд боложо үргэл-жлһөөр. Артиллерийскэ хүсэтэ буудалгаар арадай сэрэгүүд дай-санай бүхы довтолгонууды гэдэргэнэ сохиһон, мүн амжалтатай контр-дотолго хэжэ, дайсанай бүлэглэ-лэ бүнхэлнэ ба бүрин үгы хэһэн байна. Эдэ байлдаануудта хоёр үдэрэй турша дотор дайсанай 1000 гаран солладууд ба офицерүүд шархатаһан, плендэ абтаһан, дэй-санай 5 танк үгы хэгдэлнэ ба гэм-тэлдэнэ байна.

Центральна фронт дээрэ Чхол-

воньһоо хойгуур американска 7-дохи дивизион батальон ба лисын-мановска армийн 9-дэхи дивизион рото хэдэн танкинуудаар халхал-дан, арадай сэрэгүүдэй эхлэхэ байһан газарта 6 дахин шанар довтолһон болобошье, гэдэргэнэ на-нагдаа.

Байлдаанай газар дээрэ алуулһан 120 гаран хүнине, 12 полевой эс-буу, 15 винтовка ба нэгэ огнелы орхило, дайсан гэдэргэнэ сухарба.

Гымсен районодо дайсан ард-ы сэрэгүүдэй хамгаалалтын пози-цинуудта 2 рото шахуу хүсөөр до-тобошье, гэдэргэнэ намнагай. Дайсан байлдаанай газар дээрэ хүнүүдтэ алуулаа.

Зүүн фронт дээрэ Арадай сэр-гүүд татнуул хэхэ гэгэн дайсан-ы бүхы нэгдэлгэнүүды артиллерийскэ буудалгаар эбдэбэ. Ябган сэрэгүүд дайлагдаагүй.

Мүнөөдэр Арадай армийн зөнгө-нэ частнууд ба дайсанай самол-түүды агнан буудалгад дайсанай 3 самолёт буудаж аугаагаа, тус-самолётууд амгалан нутагууды ээриг муухайгаар бомболоһон ба пулемёдоор буудалһан байна.

Корейдэ даб дээрэ эблэрэгэ хэхэ тухай хэлсэнүүд тушаа

ПЕКИН, июнийн 19. (ТАСС). Синхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо ингэжэ дамжуулаа:

Корейскэ ба Хитадай талын хол-бооны главна офицер хадаа даб дээрэхэ эблэрэгэ хэхэ тухай хэл-сэнүүдтэ 3 үдэрэй забарлалгы июнийн 17-до американецуудай гансаараа сонсоһон тухаа тэд-дэндэ мүнөөдэр хануулгын бэшгэ баруулба.

Энэ бэшгэ соо ингэжэ хэлэгдэнэ: танай тала хадаа гурбан үдэрэй забарлалгы июнийн 17-до ган-

саараа сонсохохо ба хоёр тайл-зүбшлэггүйгөөр, хэлсэнэй болохо байһан палаткаһаа заседанин тиг-гээр гаража ябаха ямаршье үндэ-лүүды агнан буудалгад дайсанай үндлэй баримтагүй байна. Танай талы даб дээрэхэ эблэрэгэ тухай хэл-сэнүүды удааруулаха ябадалда зо-рюута шэгүүлэгдэнэ гэжэ тодор-оо хойгоор харагдана. Хэлсэнүүд-ы удаарууланһан түлөө бүхы харюу салга танай талада бүрин бууха байна.

Риджуэйн ерэнхэндэ эсэргүү протестүүд Италида болоно

РИМ, июнийн 18. (ТАСС). Демократическа хэлбэлэй мэдэ-сэлэнэй ёһоор, Неапольда Рид-жуэйн ерэнхэндэ дашарамдуулан, полици энэ городто онсо хэмжээ-нүүды абажа байна. Город соо-гуур американска генералай яба-жа үнгэрэхэ газарта 2 часай турша дотор хүнүүдэй оролго хоригдоо, ябалта зогсоогдоо. Студентүүдэй манифестацинууды уришалан бо-лоулаха зорилгоор, Неаполиин уни-верситеты Риджуэйн ерээд байһан бүхы саг соо хаанһан байна. Мүнөө тэндэ экзаменационно сессиин боло-жо байбашье инээ юумэ хэгдэбэ.

Пулемедуудаар зэбсэглэгдэнэ по-лици социалистическэ партийн Неа-политанска Федерациин байры бү-нэлээд, тишэ хэнийшье оруу-лаагүй, эб найрамдалай тала ба-ригдай суглаан тэндэ болохо ёһо-

той байгаа. Гэбэшье, полици энэ хэмжээнүүд протестсэ мэдэр-хэднэ хүн зондо наад хэхэ хэ-даагүй. Неаполиин олон зууны предпрятинууд дээрэ хүдэлмэри-зогсоогдоо, Трамвайна абагта тэр-шэлэн зогсоогдоо. Протестын де-мострацинууд бүхы орон дотор боло-байна. Миланай хэдэн олон пред-прятинууд дээрэ—металл үйлдэ-риллэг ба химическэ заводууд ба-рилгын талмайнууд дээрэ 30 хү-нутаһаа хүдэлмэрийн хахад үдэр хүртэр забастовконууд сонсохого-бо.

Риджуэйн ерэнхэндэ ба полици-агшануудта эсэргүү протестын нэг-гэ часай забастовка Флоренс-дэ мүнөөдэр сонсохогодоо. Үсгэлдэр Терин городто нэгэ часай забас-товко болоо, тэрэндэ ажалшад 90 гаран процентнэ хабаадаа.

Газарай түлөө иранска таряашадай тэмсэл

ТЕГЕРАН, июнийн 18. (ТАСС). Наяхан иранска засагаархид «Кур-дистанда болоһон событиинууды мурдэхын тула» генерал Фарзане гэгшээр толгойлогдон правитель-ственна комиссии Сенендеж го-род руу эльгэбэ.

«Набард» газетын мэдэсэлэнэй ёһоор, майн тэнгээр Курдистанда хэдэн деревинин таряашад өөһ-эднүүдэй помешигүүд Тегеран-жэ, правительствода хандан, тус-ламжа гуйба.

«Газарай гурим эбдэлгэдэ» ри-юулагдаһан түрүү статья соо «Сетаре» газетэ һая нигэжэ бэшэ энэ оной майн тэнгээр оронэй руун районуудай таряашад вост-тун хэһэн ба өөһэднүүгэ худал-рилжэ байһан газары хоорон-но хубаан абаһан байна. Эдэ дэр-винүүдэй помешигүүд Тегеран-жэ, правительствода хандан, тус-ламжа гуйба.

Алжирта французска засагаархидэй хэһэн аашанууд

ПАРИЖ, июнийн 18. (ТАСС). Алжирска коммунистическэ партийн секретарь Ларби Бухалине үсгэл-дэр Алжирта сүүдлэхэ эхилбэ, тус оронине национальна бээ дааха байдалтай болохо гэжэн эрилтэ табиха, компартийн съезд дээрэ, мүн хунагшадтай үмэнэ үтэ хэл-лэнэнь түлөө. «Гүрэнэй гадаадын аюулгүй байдалда довтолоо» гэжэ тэрнине гэмнэнэн байна.

Сүүдэй түрүүлэгшэ хадаа Ларби Бухалине үмөөрэн үтэ хэлэһэн гэр-шлэрине түрмэдэ хаахаар занаба гэжэ «Юманите» газетэ тэмдэглэнэ. Сүүд дээрэ хэлэһэн үтэ соогоо. Ларби Бухалин хадаа французска

колонияльна засагаархидэй тус-байгаа хэлэлтэ мурдэлгын тиг-тикые элирүүлнэ ба нигитын тус-санда—французска империализм эсэргүү тэмсэл соо Алжирай Францин арадуудай урагшаа гаа нэгэн фаналы тэмдэглэнэ ба на.

Алжирска коммунистическэ пар-тийн секретарины үмөөрэгшэ аш-кат социалист Беккер хадаа аме-риканска булимтарагшадта Фран-цын худалдаһан хүнүүд Бухали-н түрмэдэ хааха хүсэлтэй байна гэжэ мэдүүлбэ.

Редактор Б. А. ОЧИРОВ